

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2023-10-27

Ärendenummer:
NV-09908-21

Bilagor till regeringsuppdrag förslag till nationell strategi och handlingsplan avseende konventionen om biologisk mångfald (CBD)

Bilaga 1. Befintliga nationella mål och annan styrning som relaterar till ramverket

Som ett led i utformningen av Sveriges nationella strategi och handlingsplan har Naturvårdsverket, med utgångspunkt från miljömålssystemet och andra nationella mål, översiktligt sammanställt befintliga nationella mål i förhållande till ramverkets åtgärds mål. Berörda myndigheter har bidragit med underlag och då främst de som återfinns i uppdragsbeskrivningen. Exempel på befintliga nationella strategier och andra styrmedel finns med i sammanställningen.

En initial bedömning har gjorts av i vilken utsträckning ramverkets åtgärds mål redan omfattas av befintliga nationella mål, strategier och andra styrmedel samt av anpassnings- och utvecklingsbehov. De bedömningar som presenteras här ger en översiktlig bild av i vilken utsträckning ramverkets åtgärds mål återspeglas i befintliga nationella mål, och därmed om Sverige har nationella mål som skulle kunna rapporteras till sekretariatet.

Miljömålssystemet och andra nationella mål

Politiskt beslutade mål på nationell nivå bidrar till styrningen inom alla politikområden. De redovisas årligen per utgiftsområde i regeringens budgetproposition till riksdagen. I budgetpropositionen görs också en bedömning av måluppfyllelsen och hur statligt initierade insatser bidrar till den. Insatser för att bidra till måluppfyllelse utförs bland annat inom ramen för samhällsplanering, rättsskipning, utbildning, opinionsbildning och inom det dagliga arbetet i offentlighet, näringsliv och av enskilda medborgare.

Sveriges miljömål har funnits sedan 1999 och pekar ut vilken miljö den svenska politiken ska styra mot och fungerar som vägledning för hela samhällets miljöarbete. Tillståndet för biologisk mångfald i Sverige är en integrerad del i miljömålssystemet och i stor utsträckning genomför vi konventionens åtaganden i vårt miljöarbete med nationella miljö kvalitetsmål och etappmål.¹

Miljömålssystemet består av flera olika sorters mål. Det övergripande Generationsmålet och de 16 miljö kvalitetsmålen är beslutade av riksdagen och beskriver det tillstånd i miljön som ska uppnås till 2030. Varje miljö kvalitetsmål har ett antal preciseringar, som fastställs av regeringen. För att visa vägen mot Generationsmålet och miljö kvalitetsmålen finns också ett antal etappmål inom områden som regeringen har prioriterat. Etappmålen visar viktiga delsteg i den samhällsomställning som krävs för att nå det tillstånd som Generationsmålet och miljö kvalitetsmålen beskriver. Etappmålen beslutas oftast av regeringen men i

¹ <https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/internationellt-miljoarbete/internationella-miljokonventioner/konventionen-om-biologisk-mangfald-cbd/>

samband med riksdagens beslut om ett klimatramverk fastställde riksdagen etappmål inom klimatområdet.

Utöver miljömålssystemet finns ett antal andra politiska mål som har betydelse för konventionens genomförande i Sverige, även om just kopplingen till biologisk mångfald inte lyfts fram så uttalat som i miljömålssystemet. Dit hör till exempel mål för transportpolitik, areella näringar och jämställdhet. De politiskt beslutade mål som vi har använt oss av i sammanställningen återfinns i budgetpropositionen.

Grundlagsfästa förutsättningar för nationellt genomförande

Sverige har en lång demokratisk tradition och det finns grundläggande reglering kring vårt demokratiska styrelseskick, exempelvis rörande beslutsfattande och inkludering. Regeringsformen beskriver hur landet ska styras, vilka demokratiska rättigheter medborgarna har och hur den offentliga makten ska fördelas. Av grundlagen framgår att ”det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer”. Det framgår även att ”Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet”. Vidare står att: ”Det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara. Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person”.² Vidare finns tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen som skapar förutsättningar för en fri press och medborgarnas möjligheter att ta del av och sprida information.

Styrning av denna karaktär har inte tagits med i sammanställningen, trots att ramverkets åtgärds mål adresserar frågor kring bland annat jämställdhet och delaktighet. Naturvårdsverkets bedömning är att våra grundlagar och vårt demokratiska styrelseskick är en generell grundförutsättning för det nationella genomförandet av alla ramverkets åtgärds mål.

Fokus på statlig styrning

Tabellerna nedan redovisar för varje åtgärds mål i ramverket Sveriges befintliga nationella mål med koppling till åtgärds målet, samt exempel på nationella strategier, styrmedel och åtgärder som bedöms ha stor betydelse för att uppnå ramverkets åtgärds mål i Sverige.

Sammanställningen fokuserar främst på statlig styrning eftersom staten har en central roll när det gäller styrinstrument som nationella mål, lagstiftning och vilka åtaganden Sverige gör i samarbetet med andra länder. Andra aktörer så som kommuner, enskilda markägare, näringslivet och civilsamhällets organisationer gör i många fall stora insatser för den biologiska mångfalden. Sammanställningen tar endast upp deras insatser mycket översiktligt och som exempel på åtgärder som kompletterar den statliga styrningen.

² [Kungörelse \(1974:152\) om beslutad ny regeringsform | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Sammanställningen gör inte anspråk på att vara fullständig. Den inkluderar inte heller negativa/motverkande incitament som försvårar genomförandet av konventionen. Utfasning av sådana motverkande incitament är enligt Naturvårdsverket däremot en förutsättning för ett fullständigt genomförande av ramverket och lyfts i target 18.

Tabellernas innehåll

Med nationella mål avses mål som är beslutade av riksdag och/eller regering, så som de anges per utgiftsområde (UO) i statens budget. Kopplingar till miljömålssystemet redovisas mer detaljerat, där mål för miljötilståndet (Generationsmålet och dess strecksatser samt miljökvalitetsmålen och deras preciseringar) och eventuella etappmål redovisas var för sig.

Med nationella strategier avses strategier och liknande som är beslutade av riksdag och/eller regering eller beslutade av statliga myndigheter på uppdrag av regeringen.

Med exempel på styrmedel av relevans för åtgärdsområdet avses styrmedel och liknande som bedöms ha nationell betydelse för utvecklingen inom ett sakområde och är långsiktiga och aktuella. Sammanställningen omfattar ingen analys av befintliga styrmedel eller incitament som är negativa/motverkande.

I flera fall finns åtgärder initierade av andra samhällsaktörer som bedöms ha betydelse för att komplettera den nationella styrningen. Exempel på sådana åtgärder har tagits med i sammanställningen.

Med åtaganden och reglering inom EU och internationellt avses rättsakter, strategier och liknande som vi bedömer ha betydelse i sammanhanget. Direktiv som redan införlivats i svensk lagstiftning redovisas inte under denna rubrik utan enbart som svensk författning under rubriken ”Exempel på styrmedel av relevans för åtgärdsområdet”.

Naturvårdsverkets bedömning har gjorts utifrån frågeställningen vilka befintliga nationella mål som finns idag som helt eller delvis motsvarar innehållet i ramverkets åtgärdsområde. Detta skapar också en översiktlig bild av vilka element i ramverkets åtgärdsområde som inte adresseras i den befintliga nationella styrningen. Bedömningen är gjord utifrån den kunskap och förståelse som Naturvårdsverket har utifrån sammanställningen och åtgärdsområdets olika element.

Åtgärds mål 1

Ensure that all areas are under participatory integrated biodiversity inclusive spatial planning and/or effective management processes addressing land and sea use change, to bring the loss of areas of high biodiversity importance, including ecosystems of high ecological integrity, close to zero by 2030, while respecting the rights of indigenous peoples and local communities.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Generationsmålet, särskilt första, andra och femte strecksatsen. Flera preciseringar under följande miljö kvalitetsmål: 8 (Levande sjöar och vattendrag), 9 (Grundvatten av god kvalitet), 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård), 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 13 (Ett rikt odlingslandskap), 14 (Storslagen fjällmiljö), 15 (God bebyggd miljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv). Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.
Etappmål i miljömålssystemet	Etappmål till 2025 om integrering av stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer är av viss relevans. I övrigt saknas nationella etappmål med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Sametinget och samepolitiken (UO1)- Demokratipolitik och mänskliga rättigheter (UO1)- Nationella minoriteter (UO1)- Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2)- Kulturmiljö – helhetssyn på förvaltningen av landskapet (UO17)- Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (UO18)- Transportpolitikens (UO22) hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023-2027 (Regeringen)- Havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet - Statlig planering i territorialhav och ekonomisk zon (Regeringen)- Nationell plan för omprövning av vattenkraft (Regeringen)- Kommande nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037 (Regeringen)- Marin strategi för Nordsjön och Östersjön - Åtgärdsprogram för havsmiljön 2022-2027 (Havs- och vattenmyndigheten)- Strategi för Levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling (Regeringen)	

<ul style="list-style-type: none"> - Nationell strategi för världsarvsarbetet – Avrapportering av regeringsuppdraget att utarbeta en nationell världsarvsstrategi (Riksantikvarieämbetet, 2019)
<p>Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808), plan- och bygglag (2010:900), väglag (1971:948), skogsvårdslag (1979:429), rennäringslag (1971:437), lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket, havsplaneringsförordning (2015:400) och vattenförvaltningsförordning (2004:660), lag (1995:1649) om byggande av järnväg, artskyddsförordning (2007:845) och miljöbedömningsförordning (2017:966) - Statliga myndigheters vägledning om bland annat grön infrastruktur, grönplanering och hållbar vindkraftsutbyggnad - Regionala planer för grön infrastruktur - Rådet för hållbara städer
<p>Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Samebyarnas renbruksplaner - Kommunernas översiktsplaner
<p>Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s Strategi för biologisk mångfald för 2030, EU:s skogsstrategi för 2030 och kommande EU- förordning om restaurering av natur (ex. art. 6)
<p>Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt</p>
<p>Elementen i det globala åtgärds mål 1 adresseras delvis genom tillståndsbeskrivningar i miljökvalitetsmålen och deras preciseringar. Naturvårdsverket bedömer dock att de befintliga nationella målformuleringarna inte helt motsvarar ambitionsnivån i åtgärds mål 1.</p> <p>Fysisk planering och markanvändning regleras idag genom flera författningar. Dock anser Naturvårdsverket att regleringen inte är tillräckligt tydlig rörande hänsyn till värdet av biologisk mångfald vid beslut om mark- och vattenanvändning, vilket är en bidragande orsak till den negativa utveckling som redogörs för i kapitel 2.</p> <p>Ansvarsfördelningen där flera myndigheter hanterar olika tillstånds- och planprocesser och beslut innebär svårigheter i samordningen av frågor som kräver regionala och nationella insatser. Kumulativa effekter på biologisk mångfald vid beslut om mark- och vattenanvändning (ramverkets ”land use change”) är idag svåra att göra på kommunal nivå, och än svårare att ta hänsyn till på regional eller nationell nivå. Det innebär utmaningar i att förstå och styra fragmentering och förlust av livsmiljöer vid åtgärder i samhällsplaneringen. Åtgärds målets element om <i>integrerad och naturinkluderande rumslig planering och/eller effektiv förvaltning som syftar till att hindra sådan förändrad mark- och vattenanvändning som orsakar förlust av biologisk mångfald</i> bedöms därför inte uppfyllas fullt ut.</p> <p>Det finns fortfarande stora områden i Sverige som är av mycket stor betydelse för biologisk mångfald, exempelvis områden med skogskontinuitet och ängs- och hagmarker med viktiga ekosystem och artrikedom, men som inte omfattas av något områdesskydd. Befintlig reglering av markanvändning är inte utformad för att långtgående beakta deras betydelse för biologisk mångfald vid beslut om åtgärder.</p>

Kontinuitetsskogar kan brukas med kommersiellt syfte, och ängs- och hagmarker med högt värde för mångfalden kan omföras till annan markanvändning. Elementet *Förlust av viktiga områden för biologisk mångfald, däribland intakta ekosystem, är försumbar senast 2030* bedöms därför inte fullt ut omfattas av nuvarande planeringssystem.

När det gäller elementet *Urfolks och lokala samhällens rättigheter respekteras* finns det skydd i grundlagen för samernas renbetesrätt. Men ett ökande markanvändningstryck från bland annat gruvnäring, skogsbruk, energiutvinning (vindkraft) och turism gör det svårt att i praktiken upprätthålla deras sedvanebruk och traditionella markanvändning.

Ramverkets åtgärds mål 1 ställer krav på "integrated participatory legislation" det vill säga att processen ska vara inkluderande. Allmänheten har idag möjlighet att vara delaktig i planering av markanvändning, exempelvis i planprocesser enligt plan- och bygglagen och miljöbedömningsprocessen inför tillståndsprövning enligt miljöbalken. Om beslut i sådant ärende angår någon person närmare kan denne överklaga beslutet till domstol. Det kan även en ideell förening eller annan juridisk person göra, som har till ändamål att bevaka sådana frågor. Det kan ifrågasättas om detta är tillräckligt långtgående för att fullt ut uppfylla ramverkets krav, eftersom enskilda personer enligt praxis främst anses berörda av störningar som påverkar dem själva.

Sammantaget bedömer Naturvårdsverket att Sverige idag till viss del har nationella mål och motsvarande som svarar upp mot ambitionen i ramverkets åtgärds mål 1. Dock saknas explicita skrivningar om hänsyn till biologisk mångfald i miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö och andra nationella mål som rör fysisk planering. Den bristande måluppfyllelsen för miljö kvalitetsmålen tyder på att befintliga styrmedel inte säkerställer att den fysiska planeringen stödjer utvecklingen av biologisk mångfald i den riktning som målet avser.

Åtgärds mål 2

Ensure that by 2030 at least 30 per cent of areas of degraded terrestrial, inland water, and coastal and marine ecosystems are under effective restoration, in order to enhance biodiversity and ecosystem functions and services, ecological integrity and connectivity.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Generationsmålet, särskilt första strecksatsen. Vissa preciseringar under miljö kvalitetsmålen 8 (Levande sjöar och vattendrag), 9 (Grundvatten av god kvalitet), 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård), 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 13 (Ett rikt odlingslandskap), 14 (Storslagen fjällmiljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv) anger det tillstånd i naturen som borde nås med restaureringsåtgärderna för att bevara biologisk

	<p>mångfald, ekosystemtjänster, naturens strukturer och funktioner.</p> <p>Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.</p>
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål. Etappmål om utsläpp av växthusgaser kan innebära en målkonflikt.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Transportpolitikens (UO22) hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa - Hänsynsmålet för skog (UO23) 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023-2027 (Regeringen) - Nationell plan för omprövning av vattenkraft (Regeringen) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808), vattenförvaltningsförordning (2004:660) och skogsvårdslag (1979:429) med tillhörande förordningar - Stöd och bidrag för naturvårdande åtgärder, exempelvis inom den lokala naturvårdssatsningen (LONA) och lokala åtgärder för bättre havs- och vattenmiljö (LOVA) - Statligt stöd till skötsel av natur - Åtgärdsprogram för hotade arter - Bidrag till lokala fiskevårdsprojekt enligt förordning (1998:1343) om stöd till fiskevården - Nationell plan för omprövning av vattenkraft (NAP) 	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - Skogliga certifieringssystem (FSC och PEFC) med vissa krav på restaurering 	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s Strategi för biologisk mångfald för 2030 och kommande EU-förordning om restaurering av natur - EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) - EU:s klimatanpassningsstrategi - EU:s handlingsplan för att återställa och skydda marina ekosystem för ett hållbart och motståndskraftigt fiske - EU:s gemensamma fiskeripolitik EU 1380/2013 - Bonnkonventionen om migrerande arter (CMS) - Våtmarkskonventionen (Ramsar) 	
Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt	

Elementen i åtgärds mål 2 adresseras delvis genom preciseringar under ett antal miljö kvalitetsmål som anger det önskade tillstånd i miljön som restaureringen ska bidra till. Preciseringarna för miljö kvalitetsmål 11 (Myllrande våtmarker) är tydligare än för övriga områden, och har en beskrivning som relaterar till ramverkets bredd. Övriga miljö kvalitetsmål saknar motsvarande breda beskrivning i sina preciseringar, och kopplar enbart till hotade arter. Naturvårdsverket bedömer därför att ramverket endast delvis adresseras i miljö kvalitetsmålen. Preciseringar om återställning av livsmiljöer saknas helt i miljö kvalitetsmål 13 (Ett rikt odlingslandskap).

Naturvårdsverket bedömer även att det inte i tillräcklig omfattning finns tydliga nationella åtgärds mål så som etappmål, strategier och planer för att uppnå ramverkets åtgärds mål 2. Sådana behöver uttrycka att restaurering ska utföras, var det ska utföras, hur det ska utföras och av vem, till exempel omfattning, tidsfrist och ansvarsfördelning. I Sverige har fokus under lång tid främst legat på att skydda värdefulla områden medan ramverket ställer krav på att i ökad utsträckning restaurera utarmade områden. I Sverige saknas därför just nu tillräcklig kunskap för att kunna uppnå detta åtgärds mål.

Naturvårdsverket vill uppmärksamma att vissa etappmål, särskilt de om utsläpp av växthusgaser, kan innebära en målkonflikt, eftersom etappmålen omnämner ökad tillgång till förnybara naturresurser genom skog. Samtidigt uppmärksammas behov av kompletterande åtgärder för att nå nettonollutsläpp och negativa utsläpp efter 2045, bland annat rörande ytterligare nettoupptag i skog vilket kan stå i konflikt med behov av restaurering av exempelvis våtmarker. Naturvårdsverket vill även lyfta att restaurering för att återfå fungerande ekosystem till gagn för biologisk mångfald ibland kan motverkas av att restaurera enbart med syfte att återfå ett områdes maximala produktivitet (se åtgärds mål 10).

Åtgärds mål 3

Ensure and enable that by 2030 at least 30 per cent of terrestrial, inland water, and of coastal and marine areas, especially areas of particular importance for biodiversity and ecosystem functions and services, are effectively conserved and managed through ecologically representative, well-connected and equitably governed systems of protected areas and other effective area-based conservation measures, recognizing indigenous and traditional territories, where applicable, and integrated into wider landscapes, seascapes and the ocean, while ensuring that any sustainable use, where appropriate in such areas, is fully consistent with conservation outcomes, recognizing and respecting the rights of indigenous peoples and local communities, including over their traditional territories.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	<p>Generationsmålet, särskilt första och andra strecksatsen.</p> <p>Preciseringar under följande miljö kvalitetsmål: 8 (Levande sjöar och vattendrag), 9 (Grundvatten av god kvalitet), 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård), 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 13 (Ett rikt odlingslandskap), 14 (Storslagen fjällmiljö), 15 (God bebyggd miljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv).</p> <p>Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.</p>
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sametinget och samepolitiken (UO1) - Demokratipolitik och mänskliga rättigheter (UO1) - Nationella minoriteter (UO1) - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Kulturmiljö – helhetssyn på förvaltningen av landskapet (UO17) - Friluftslivspolitik – skyddade områden som resurs för friluftslivet (UO17) - Transportpolitikens (UO22) hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund (prop. 2021/22:58), bland annat målsättningen att skyddsvärda skogar inte ska avverkas - Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023-2027 (Regeringen) - Nationell strategi för skydd av sjö- och vattendragmiljöer med höga natur- och kulturvärden (Havs- och vattenmyndigheten) - Nationell strategi för formellt skydd av skog (Naturvårdsverket) samt uppdaterade riktlinjer i väntan på reviderad strategi - Nationell strategi för skydd av sjö- och vattendragmiljöer med höga natur- och kulturvärden (Havs- och vattenmyndigheten) - Miljömålsberedningens delbetänkande Havet och människan (SOU 2020:83) som föreslår ett nytt etappmål om marint områdesskydd 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808), förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, artskyddsförordning (2007:845), plan- och bygglag (2010:900), skogsvårdslag (1979:429), lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket, vattenförvaltningsförordning (2004:660) och havsmiljöförordning (2010:1341) 	

<ul style="list-style-type: none"> - Statsbudgetetens anslag för skydd av värdefull natur, åtgärder för värdefull natur samt åtgärder för havs- och vattenmiljö - Regionala planer för grön infrastruktur - Regionala handlingsplaner för marint områdesskydd - Statliga myndigheters vägledning, bland annat inom hållbart skogsbruk och förvaltning av skyddade områden - Miljömålsrådets samverkansprojekt Plan för odlingslandskapets biologiska mångfald - Sveaskogs frivilliga avsättningar samt insatser för hållbart skogsbruk hos Sveaskog och statliga myndigheter som äger och förvaltar stora markområden
<p>Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Samebyarnas renbruksplaner <p>Skogliga certifieringssystem (FSC och PEFC) med bland annat krav på frivilliga avsättningar</p>
<p>Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s Strategi för biologisk mångfald för 2030 - EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) - EU:s handlingsplan för att återställa och skydda marina ekosystem för ett hållbart och motståndskraftigt fiske - FN:s bindande överenskommelse om att skydda marin biodiversitet i områden utanför nationell jurisdiktion - Ospars North-East Atlantic Environment Strategy 2030 (NEAES) - Helcoms strategiska plan för Östersjön
<p>Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt</p>
<p>En del av elementen i åtgärds målet berörs i miljö kvalitets målen och deras preciseringar, som ger en tämligen täckande bild av till exempel vilka typer av habitat och funktioner i naturen som borde skyddas. Även styrmedel och andra åtgärder ger stöd och underlag för beslut och förvaltning av skyddade områden.</p> <p>Naturvårdsverket bedömer dock att det saknas nationella åtgärds mål, planer och strategier som uttrycker att 30 procent av Sveriges yta ska skyddas till 2030, hur det ska gå till och hur områdena ska förvaltas. Vidare saknas målsättningar och annan styrning kring hur samiskt och annat hållbart sedvanebruk i lokala samhällen kan samordnas med naturskydd och med hållbart sedvanebruk.</p> <p>Saknaden av nationell styrning mot åtgärds målet relaterar även till andra pågående processer, inte minst genom EU:s Strategi för biologisk mångfald för 2030, som kan komma att skärpa kraven rörande nationellt bevarande av värdefull natur jämfört med vad som finns idag. Det finns även flera privata initiativ som berör ramverkets åtgärds mål 3 och behöver beaktas vid ställningstagande av måluppfyllnaden, till exempel frivilliga avsättningar.</p>

Åtgärds mål 4

Ensure urgent management actions to halt human induced extinction of known threatened species and for the recovery and conservation of species, in particular threatened species, to significantly reduce extinction risk, as well as to maintain and restore the genetic diversity within and between populations of native, wild and domesticated species to maintain their adaptive potential, including through in situ and ex situ conservation and sustainable management practices, and effectively manage human-wildlife interactions to minimize human-wildlife conflict for coexistence.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Generationsmålet, särskilt första, andra och femte strecksatsen. Preciseringar under följande miljö kvalitetsmål: 8 (Levande sjöar och vattendrag), 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård), 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 13 (Ett rikt odlingslandskap), 14 (Storslagen fjällmiljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv) beskriver tillståndsmål om gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper. Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål. Etappmål om växtskyddsmedel och biocidprodukter kan ha indirekt betydelse.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2)- Konsumentpolitik (UO18)- Transportpolitikens (UO22) hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa- En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (UO23)- Skog –miljömålet (UO23)- De samiska näringarna (UO23)	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund (prop. 2021/22:58), bland annat målsättningen att skyddsvärda skogar inte ska avverkas- Strategi för Sveriges nationella skogsprogram (Regeringen)- Nationell plan för omprövning av vattenkraft (Regeringen)- Bevara, nyttja och utveckla – handlingsplan för uthållig förvaltning av svenska husdjursraser 2023-2027 (Jordbruksverket)- Strategi för svensk viltförvaltning 2022-2029 (Naturvårdsverket)- Strategi för naturvårdande skötsel i skog (ska beslutas av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2023)	

<ul style="list-style-type: none"> - Strategi för framtidens fiske och vattenbruk (Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket)
<p>Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808), jaktlag (1987:259), fiskelag (1993:787), skogsvårdslag (1979:429) och artskyddsförordning (2007:845) - Målbilder för god miljöhänsyn (Skogsstyrelsen) - Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP), förvaltningsplaner för arter/artgrupper samt förvaltningsverktyg, till exempel för förekomst av stora rovdjur - Programmet för odlad mångfald (POM; växtgenetiska resurser) - Sveaskogs frivilliga avsättningar samt insatser för hållbart skogsbruk hos Sveaskog och statliga myndigheter som äger och förvaltar stora markområden
<p>Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Certifieringssystem inom olika sektorer såsom skog och jordbruk
<p>Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 och kommande EU-förordning om restaurering av natur - EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP), bland annat styrmedel för hotade arter i jordbrukslandskapet, samt EU:s gemensamma fiskeripolitik - EU:s handlingsplan för att återställa och skydda marina ekosystem för ett hållbart och motståndskraftigt fiske - EU:s ålförordning - Ospars North-East Atlantic Environment Strategy 2030 (NEAS) och Helsingforskonventionens strategiska plan för Östersjön - Konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter (CITES) och konventionen om migrerande arter (CMS)
<p>Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt</p>
<p>Naturvårdsverket bedömer att miljömålssystemet genom flera miljö kvalitetsmål och deras preciseringar adresserar tillstånd hos arter och populationer som kan uppnås om åtgärder i enlighet med åtgärds mål 4 genomförs. Det finns flera strategier och styrmedel på plats. Däremot saknas etappmål eller motsvarande åtgärdsinriktade mål och det råder ett genomförandeunderskott som innebär att miljö kvalitetsmålen inte nås och utvecklingen av hotade arter inte förbättras. Åtgärds målets element om att minimera konflikter adresseras inte i miljömålssystemet.</p>

Åtgärds mål 5

Ensure that the use, harvesting and trade of wild species is sustainable, safe and legal, preventing overexploitation, minimizing impacts on non-target species and ecosystems, and reducing the risk of pathogen spill-over, applying the ecosystem approach, while respecting and protecting customary sustainable use by indigenous peoples and local communities.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	<p>Generationsmålet, särskilt femte strecksatsen. Preciseringar under följande miljökvalitetsmål: 8 (Levande sjöar och vattendrag), 10 (Hav i balans, samt levande kust och skärgård), 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 13 (Ett rikt odlingslandskap), 14 (Storslagen fjällmiljö), 15 (God bebyggd miljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv) beskriver tillståndsmål där hållbart nyttjande är en viktig faktor.</p> <p>Inget av de relevanta miljökvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljökvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.</p>
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2)- Kulturmiljö – helhetssyn på förvaltningen av landskapet (UO17)- En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (UO23)- Skog – miljömålet (UO23)- De samiska näringarna (UO23)	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Strategi för svensk viltförvaltning 2022-2029 (Naturvårdsverket)- Strategi för framtidens fiske och vattenbruk 2021-2026 (Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten)	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Författning, till exempel jaktlag (1987:259), fiskelag (1993:787), skogsvårds lag (1979:429), rennärlingslag (1971:437), lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket, artskyddsförordning (2007:845), förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn och förordning (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer.- Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021-2027- Statliga myndigheters vägledning, förvaltningsplaner och andra verktyg för förvaltning av arter	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	

<ul style="list-style-type: none"> - Enskilda markägare, jägarnas organisationer och andra ideella organisationer gör insatser för att förvalta och inventera populationer av vilda djur
<p>Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s Strategi för biologisk mångfald för 2030 - EU:s gemensamma fiskeripolitik och bestämmelser om fångstkvoter för fisk - EU:s handlingsplan för att återställa och skydda marina ekosystem för ett hållbart och motståndskraftigt fiske - Konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter (CITES) och EU-förordningar som kopplar till denna
<p>Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt</p>
<p>Naturvårdsverket bedömer att miljö kvalitetsmålen och deras preciseringar inte adresserar hur just nyttjande av vilda arter ska ske på ett hållbart sätt. Vissa preciseringar beskriver tillståndsmål för arter och livsmiljöer som bara kan uppnås om åtgärds målet 5 genomförs (tillsammans med andra åtgärder). Inget av elementen i åtgärds målet adresseras direkt av preciseringarna. Förvaltningsplaner, föreskrifter och lagar innehåller regleringar som syftar till hållbart nyttjande, dock med begränsat användande av ekosystemansatsen.</p>

Åtgärds mål 6

Eliminate, minimize, reduce and or mitigate the impacts of invasive alien species on biodiversity and ecosystem services by identifying and managing pathways of the introduction of alien species, preventing the introduction and establishment of priority invasive alien species, reducing the rates of introduction and establishment of other known or potential invasive alien species by at least 50 per cent by 2030, and eradicating or controlling invasive alien species, especially in priority sites, such as islands.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljö tillståndet 2030	Generationsmålet, särskilt första och andra strecksatsen. Preciseringar om främmande arter och genotyper finns under följande miljö kvalitetsmål: 8 (Levande sjöar och vattendrag), 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård), 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 13 (Ett rikt odlingslandskap), 14 (Storslagen fjällmiljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv) som beskriver att invasiva

	främmande arter inte ska utgöra ett hot mot biologisk mångfald. Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (UO23) - Skog – miljömålet (UO23) 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges handlingsplan mot oavsiktlig spridning av invasiva främmande arter (Naturvårdsverket) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljö balk (1998:808) kap 8 samt förordning om invasiva främmande arter (SFS 2018:1939) - Statliga medel för hantering av invasiva arter, exempelvis stöd till kommuner via den lokala naturvårdssatsningen (LONA) och lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) 	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
-	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s Strategi för biologisk mångfald för 2030 - EU:s förordning om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter (krav på handlingsplan) - EU:s förordning om användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk - Konvention OSPAR (Nordostatlanten) och North-East Atlantic Environment Strategy 2030 - Helsingforskonventionen (Östersjön), inklusive handlingsplan Baltic Sea Action Plan 	
Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt	
<p>EU:s krav är omhändertagna i svensk författning. Sverige lutar sig helt mot EU rörande lagstiftning och därmed ambition.</p> <p>Naturvårdsverket bedömer att preciseringar under miljö kvalitetsmålen 8, 10, 11 12 och 13 beskriver tillståndsmål som inkluderar åtgärds mål 6. Det saknas däremot etappmål eller motsvarande med åtgärder till 2030 som uppfyller elementen i åtgärds mål 6 och medger rapportering med tillhörande indikatorer.</p>	

Sammantaget ser Naturvårdsverket att det saknas styrning och nationella mål vad gäller prioriteringar av arter, åtgärder och områden. Uppdateringar av nationella strategier behövs, dessa brister bland annat i strategier för åtgärder som behövs för att förhindra introduktion.

Åtgärds mål 7

Reduce pollution risks and the negative impact of pollution from all sources by 2030, to levels that are not harmful to biodiversity and ecosystem functions and services, considering cumulative effects, including: (a) by reducing excess nutrients lost to the environment by at least half, including through more efficient nutrient cycling and use; (b) by reducing the overall risk from pesticides and highly hazardous chemicals by at least half, including through integrated pest management, based on science, taking into account food security and livelihoods; and (c) by preventing, reducing, and working towards eliminating plastic pollution.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	<p>Generationsmålet, särskilt fjärde, sjätte och sjunde strecksatsen.</p> <p>Preciseringar under följande miljö kvalitetsmål: 2 (Frisk luft), 3 (Bara naturlig försurning), 4 (Giftfri miljö), 6 (Säker strålmiljö), 7 (Ingen övergödning) 8 (Levande sjöar och vattendrag), 9 (Grundvatten av god kvalitet), 10 (Hav i balans, samt Levande kust och skärgård), 13 (Ett rikt odlingslandskap) och 15 (God bebyggd miljö) beskriver önskvärt tillstånd i naturen med avseende på olika sorters föroreningar.</p> <p>Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder, men miljö kvalitetsmål 2, 4 och 6 bedöms delvis kunna nås.</p>
Etappmål i miljömålssystemet	<p>Ett antal etappmål inom olika områden:</p> <p>Avfall: etappmål om materialåtervinning av bygg- och rivningsavfall samt ökad andel kommunalt avfall som materialåtervinns.</p> <p>Cirkulär ekonomi: etappmål om återanvändning av förpackningar.</p> <p>Farliga ämnen: etappmål om användning av biocidprodukter, användning av växtskyddsmedel, läkemedel i miljön samt utsläpp av dioxin.</p>

	<p>Hållbar stadsutveckling: etappmål om dagvattenhantering i befintlig samt ny eller ändrad bebyggelse.</p> <p>Luftföroreningar: etappmål om minskning av nationella utsläpp av luftföroreningar.</p>
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Folkhälsopolitik (UO9) - Energi (UO21) - Transportpolitikens (UO22) hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa - En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (UO23) - Skog – produktionsmål och miljömål (UO23) 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Nationell handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel för perioden 2023–2027 (Regeringen) - Sveriges handlingsplan för plast – en del av den cirkulära ekonomin (Regeringen) - Cirkulär ekonomi – strategi för omställningen i Sverige (Regeringen) - En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (prop 2016/17:104) - Marin strategi för Nordsjön och Östersjön 2018-2023 (Havs- och vattenmyndigheten) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808), vattenförvaltningsförordning (2004:660), havsmiljöförordning (2010:1341), förordning (2026:1041) om plastbärkassar, förordning (2021:996) om engångsprodukter, förordning (2014:425) om bekämpningsmedel, förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter - Statsbudgetens anslag för efterbehandling och sanering av förorenade områden - Färdplan för hållbar plastanvändning (Naturvårdsverket) inklusive nationell platssamordning - Statliga myndigheters vägledning om bland annat övergödning, substitution av farliga ämnen och plast - RISE – Substitutionscentrum - Åtgärdsprogram för havsmiljön 2022-2027 enligt havsmiljöförordningen (Havs- och vattenmyndigheten) - Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 - Växtskyddsrådet 	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - Håll Sverige Rent - Coalition Clean Baltic - Forskningsstiftelsen Baltic Waters - Säkert växtskydd 	

Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning

- EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 (hänvisar i dessa frågor även till the EU Zero Pollution Action Plan for Air, Water and Soil och The EU Farm to Fork Strategy)
- EU:s kemikaliestrategi
- REACH-förordningen
- EU-samarbetet PARC, Partnership for the Assessment of Risk from Chemicals
- Baltic Sea Action Plan (BSAP)
- Ospars North-East Atlantic Environment Strategy 2030 (NEAES)
- FN:s globala avtal mot plastföroreningar (förväntas beslutas 2025)

Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärdsmålen som inte adresseras nationellt

Målsättningar och styrmedel som kopplar till åtgärds mål 7 finns redan i stor utsträckning genom miljömålssystemet, nationella strategier och handlingsplaner och lagstiftning på nationell och EU-nivå. I dessa målsättningar och styrmedel finns det inte alltid kvantifierade mål som motsvarar åtgärds mål 7 eller en uttalad koppling mellan förekomst av farliga ämnen i miljön och biologisk mångfald men Naturvårdsverket gör bedömningen att minskad användning av kemikalier generellt förväntas bidra till minskade negativa effekter på biologisk mångfald.

Det finns preciseringar till miljökvalitetsmål 4 (Giftfri miljö) och etappmål som handlar om att minska riskerna med och användningen av bekämpningsmedel och särskilt farliga ämnen och produkter men det saknas kvantifierade målsättningar som motsvarar åtgärds mål 7. Flera befintliga styrmedel och åtgärder syftar till att minska användningen av särskilt farliga ämnen. Naturvårdsverket gör bedömningen att minskad användning av särskilt farliga ämnen bidrar till att minska effekterna på biologisk mångfald. I avsaknad av indikatorer för att bedöma effekterna går det dock inte att avgöra hur stort detta bidrag är.

Preciseringen till miljökvalitetsmål 4 (Giftfri miljö) om att den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen via alla exponeringsvägar inte ska vara skadlig för människor eller den biologiska mångfalden beaktar till stor del de kumulativa effekter som avses i åtgärds mål 7. Naturvårdsverket gör dock bedömningen att kumulativa effekter inte adresseras fullt ut genom befintliga styrmedel och åtgärder. Vidare anser vi att det saknas dels åtgärder för att hantera kombinationseffekter av kemikalier, dels indikatorer för att följa upp effekter på biologisk mångfald av farliga ämnen i miljön.

Nationella tidsatta åtgärds mål med kvantitativt angivna reduktioner saknas i miljömålssystemet och i exempelvis handlingsplanen för hållbar användning av växtskyddsmedel. Vissa EU-regleringar och internationella överenskommelser som Baltic Sea Action Plan innehåller dock såväl tillståndsmål som gränsvärden och kvantitativa reduktionsmål för utsläpp av kemikalier och näringsämnen. Kvantifierade mål för att minska användning av och risker med växtskyddsmedel ingår i förslag till ny EU-förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel, en del av implementeringen av EU-strategin ”Från jord till bord”.

Målsättningar som kopplar till problematiken med plastföroreningar täcks till viss del in av styrmedel och handlingsplaner. Naturvårdsverket anser dock att det saknas tillräckliga åtgärder och incitament för att minska mängden problematiska plastprodukter som kan orsaka negativa effekter för biologisk mångfald. Även arbetet för en hållbar plastanvändning behöver fortsätta att stärkas för att åstadkomma resurseffektiv användning av plastprodukter. FN:s globala avtal mot plastföroreningar förväntas beslutas 2025, och det blir viktigt att Sverige bidrar i arbetet med dess framtagande och genomförande.

Åtgärds mål 8

Minimize the impact of climate change and ocean acidification on biodiversity and increase its resilience through mitigation, adaptation, and disaster risk reduction actions, including through nature-based solution and/or ecosystem-based approaches, while minimizing negative and fostering positive impacts of climate action on biodiversity.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljö tillståndet 2030	Generationsmålet. Preciseringar om påverkan av klimatförändringar under miljö kvalitetsmål 16 (Ett rikt växt- och djurliv) och precisering 1 om God miljö status i mål 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård) beskriver ett tillstånd i naturen med lägre risk för artutdöende orsakat av klimatförändringar. Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För båda miljö kvalitetsmålen är utvecklingen i miljön negativ.
Etappmål i miljö målssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Samhällets krisberedskap (UO6) 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Nationell strategi för klimatanpassning (prop. 2017/18:163) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel klimatlag (2017:720), plan- och bygglag (2010:900), förordning om översvämningsrisker (SFS 2009:956), MSBFS föreskrifter om riskhaneringsplaner och förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete 	

<ul style="list-style-type: none"> - Stöd för åtgärder, exempelvis anslag till den lokala naturvårdssatsningen (LONA), statliga medel för återvätning av dikad torvmark och statsbidrag för naturolyckor (genom MSB) - Statliga myndigheters vägledning, bland annat Naturvårdsverkets vägledning om naturbaserade lösningar och ekosystemtjänster och klimatanpassning i handlingsplaner för grön infrastruktur - Nationella expertrådet för klimatanpassning - Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur
<p>Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Flera initiativ från branschorganisationer och liknande, bland annat HK Scans Gårdsinitiativet med mål om ökade arealer som gynnar biologisk mångfald
<p>Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s Strategi för biologisk mångfald för 2030 och kommande EU-förordning om restaurering av natur - EU:s klimatanpassningsstrategi - Förnybartdirektivet (RED III), förhandlat under 2023 - UNEP:s manifest från FN:s klimattoppmöte 2019 ”Nature-Based Solutions for Climate” - Nordiska rådets deklaration om naturbaserade lösningar (2022)
<p>Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärdsmålen som inte adresseras nationellt</p>
<p>Naturvårdsverket bedömer att preciseringar i miljökvalitetsmål 10 och 16 till viss del berör åtgärdsmålets element rörande havsförurning och hot mot arter och naturtyper från klimatförändringar. Etappmålet att integrera stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer till 2025 bidrar till klimatanpassning i städer. Etappmål med åtgärder för att nå målen saknas. Element i åtgärds mål 8 som inte adresseras i miljömålssystemet är naturbaserade lösningar, havsförurning och att klimatåtgärder inte ska skada den biologiska mångfalden.</p> <p>Även om det finns viss styrning som stödjer genomförande av naturbaserade lösningar så bedömer Naturvårdsverket att det saknas exempelvis tydliga mål eller författning som säkerställer användningen av sådana åtgärder.</p> <p>De största negativa påverkansfaktorerna på den biologiska mångfalden är olika former av mark- och vattenanvändning, miljögifter, och främmande arter. Dessa faktorer kommer i sin tur påverkas av klimatförändringar och klimatanpassningsåtgärder, vilket riskerar att försämra läget för biologisk mångfald, ekosystem och ekosystemtjänster ytterligare (se fördjupad utvärdering av miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv, 2023.)</p>

Åtgärds mål 9

Ensure that the management and use of wild species are sustainable, thereby providing social, economic and environmental benefits for people, especially those in vulnerable situations and those most dependent on biodiversity, including through sustainable biodiversity-based activities, products and services that enhance biodiversity, and protecting and encouraging customary sustainable use by indigenous peoples and local communities.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljö tillståndet 2030	<p>Generationsmålet, särskilt första, andra, femte och sjunde strecksatsen.</p> <p>Preciseringar om bland annat ekosystemtjänster och bevarade natur- och kulturvärden under följande miljö kvalitetsmål: 8 (Levande sjöar och vattendrag), 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård), 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 13 (Ett rikt odlingslandskap), 14 (Storslagen fjällmiljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv), Precisering om hushållning med energi och naturresurser under miljö kvalitetsmål 15 (God bebyggd miljö).</p> <p>Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.</p>
Etappmål i miljö målssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Sametinget och samepolitiken (UO1)- Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2)- Areella näringar, landsbygd och livsmedel (UO23)- En sammanhållen landsbygds politik (UO23)- En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (UO23)- Skog – miljö målet (UO23)- De samiska näringarna (UO23)	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Strategi för svensk viltförvaltning 2022-2029 (Naturvårdsverket)- Strategi för framtidens fiske och vattenbruk 2021-2026 (Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket)	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Författning, till exempel skogsvårdslag (1979:429), jaktlag (1987:259), fiskelag (1993:787), artskyddsförordning (2007:845) och föreskrifter om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön respektive i sötvattensområdena	

<ul style="list-style-type: none"> - Förvaltningsplaner för olika arter, t ex ål - Statliga myndigheters vägledning om bland annat grön infrastruktur och viltförvaltning
<p>Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Samebyarnas renbruksplaner - Enskilda markägare, jägarnas organisationer och andra ideella organisationer gör insatser vad gäller förvaltning och inventering av vilda arter
<p>Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s gemensamma fiskeripolitik 1380/2013 - EU:s handlingsplan för att återställa och skydda marina ekosystem för ett hållbart och motståndskraftigt fiske - EU:s ålförordning
<p>Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärdsmålen som inte adresseras nationellt</p>
<p>Naturvårdsverket bedömer att miljömålssystemet endast beskriver tillståndsmål allmänt som är relevanta för åtgärds mål 9, det vill säga ekosystemtjänster ska bibehållas. Inget av elementen i åtgärds målet berörs specifikt, och det saknas etappmål och annan styrning med åtgärder för dessa element som medger rapportering på tillhörande indikatorer.</p>

Åtgärds mål 10

Ensure that areas under agriculture, aquaculture, fisheries and forestry are managed sustainably, in particular through the sustainable use of biodiversity, including through a substantial increase of the application of biodiversity friendly practices, such as sustainable intensification, agroecological and other innovative approaches, contributing to the resilience and long-term efficiency and productivity of these production systems, and to food security, conserving and restoring biodiversity and maintaining nature's contributions to people, including ecosystem functions and services.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	<p>Generationsmålet, särskilt första, andra, femte och sjunde strecksatsen.</p> <p>Preciseringar om bl.a. ekosystemtjänster under följande miljö kvalitetsmål: 8 (Levande sjöar och vattendrag), 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård), 11</p>

	(Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 14 (Storslagen fjällmiljö), 16 (Ett rikt växt- och djurliv). Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.
Etappmål i miljömålssystemet	Etappmål om användning av biocidprodukter, användning av växtskyddsmedel, läkemedel i miljön samt utsläpp av dioxin.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Finansmarknadsområdet (UO2) - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Areella näringar, landsbygd och livsmedel (UO23) - En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (UO23) - Skog – miljömålet (UO23) - De samiska näringarna (UO23) 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (prop.2016/17:104), samt regeringens handlingsplan del 2: En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet - Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 (Regeringen) - Cirkulär ekonomi – strategi för omställningen i Sverige (Regeringen) - Strategi för framtidens fiske och vattenbruk 2021-2026 (Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808), skogsvårdslag (1979:429), artskyddsförordning (2007:845) och Jordbruksverkets föreskrifter om miljö hänsyn i jordbruket - Statliga myndigheters vägledning om bland annat hållbart skogsbruk och gödselhantering inom jordbruket - Rådgivning för ett hållbart jordbruk exempelvis genom samarbetet Greppa Näringen 	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - Certifieringssystem inom olika sektorer såsom skog och jordbruk - KRAV-märkning (djurhållning och markskötsel) - Enskilda markägares och näringsidkares insatser för att utveckla metoder och arbetssätt för ökad biologisk mångfald 	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - Timmerförordningen (upphör att gälla 30 december 2024) - Avskogningsförordningen (träder i kraft 29 juni 2023) - EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) - EU:s gemensamma fiskeripolitik EU1380/2013 	

- EU:s handlingsplan för att återställa och skydda marina ekosystem för ett hållbart och motståndskraftigt fiske
- Konventionen om biologisk mångfald, traditionell kunskap
- Biosfärområden – genomförande av Agenda 2030 ("globala problem genom lokala lösningar")

Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt

Naturvårdsverket bedömer att miljö kvalitetsmålen med preciseringar delvis adresserar tillståndsmål som åtgärds mål 10 syftar till att uppnå, såsom grön infrastruktur, ekosystemtjänster och resiliens mot klimatförändringar.

Genom preciseringar under ett antal miljö kvalitetsmål anges det önskade tillstånd i miljön som restaurering ska bidra till. Preciseringarna för miljö kvalitetsmål 11 (Myllrande våtmarker) är tydligare än för övriga områden, och har en beskrivning som relaterar till ramverkets bredd. Övriga miljö kvalitetsmål saknar motsvarande breda beskrivning i sina preciseringar, och kopplar enbart till hotade arter. Preciseringar om återställning av livsmiljöer saknas helt i miljö kvalitetsmål 13 (Ett rikt odlingslandskap).

Det saknas etappmål eller motsvarande som anger hur förvaltningen ska uppnå miljö kvalitetsmålen på ett sätt som motsvarar elementen i ramverkets åtgärds mål. Hur ökad produktivitet kan uppnås med ekologiskt anpassade metoder berörs inte.

Livsmedelsstrategin innehåller mål för livsmedelsproduktion inom de areella näringarna samt jakt och renskötsel, vilka ska uppnås på ett miljömässigt hållbart sätt till 2030, men även här saknas kvantitativa etappmål.

Naturvårdsverket ser även risk för att restaurering i syfte att återfå ett områdes maximala produktivitet och restaurering i syfte att primärt återfå fungerande ekosystem ibland kan ha motverkande effekter, vilket behöver beaktas vid genomförandet.

Åtgärds mål 11

Restore, maintain and enhance nature's contributions to people, including ecosystem functions and services, such as regulation of air, water, and climate, soil health, pollination and reduction of disease risk, as well as protection from natural hazards and disasters, through nature-based solutions and/or ecosystem-based approaches for the benefit of all people and nature.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet

Mål för miljö tillståndet 2030

Generationsmålet, särskilt första och andra strecksatsen.

Preciseringar om ekosystemtjänster under följande miljö kvalitetsmål: 8 (Levande sjöar och vattendrag), 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård), 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 13 (Ett

	rikt odlingslandskap), 14 (Storslagen fjällmiljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv). Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.
Etappmål i miljömålssystemet	Etappmål till 2025 om integrering av stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer är av viss relevans. I övrigt saknas nationella etappmål med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Folkhälsopolitik (UO9) - Friluftslivspolitik – skyddade områden som resurs för friluftslivet (UO17) - Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (UO18) - Areella näringar, landsbygd och livsmedel (UO23) - En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (UO23) - Skog – produktionsmål och miljömål (UO23) - De samiska näringarna (UO23) - Turismpolitik (UO24) 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Nationell strategi för klimatanpassning (Regeringen, prop. 2017/18:163) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808) - Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur - Statliga myndigheters vägledning om bland annat ekosystemtjänster och klimatanpassning i handlingsplaner för grön infrastruktur (Naturvårdsverket), naturbaserade lösningar (Naturvårdsverket), kommunal grönplanering (Boverket och Naturvårdsverket) och ekosystemtjänster i den byggda miljön (Boverket) - Statsbudgetens anslag till den lokala naturvårdssatsningen (LONA) och lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) 	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - Certifieringssystem inom olika sektorer såsom skog och jordbruk 	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 och kommande EU-förordning om restaurering av natur - EU:s Soil Strategy for 2030 och kommande lagstiftning - EU:s handlingsplan Skydda och återställa marina ekosystem för ett hållbart och motståndskraftigt fiske 	

Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt

Naturvårdsverket bedömer att åtgärds mål 11 till viss del adresseras genom skrivningar i befintliga nationella mål, exempelvis rörande urbana miljöer och hindrande av föroreningar från förpackningar att förstöra ekosystemtjänster.

Begreppen ”restore” och ”maintain” täcks till viss del in i miljömålssystemet med ord så som ”vidmakthålla”, ”vårdade”, ”bibehållna” och ”återställande”. I flera av målen nämns återställande dock bara under hotade arter och inte i ett ekosystemperspektiv. Syftet att ”enhance”, det vill säga förstärka ekosystemtjänstleveransen, framgår inte tydligt i miljömålssystemets befintliga preciseringar. På några ställen i miljömålssystemet uttrycks att natur- och kulturvärden ska kunna utvecklas. Till exempel anges i preciseringen till miljömål 8 att sjöar och vattendrags natur- och kulturmiljövärden ska kunna utvecklas. Detta visar att miljö kvalitetsmål kan ges preciseringar som täcker in perspektiv som inkluderar utveckling, förstärkning och ökning av värden, dock förekommer perspektivet väldigt sparsamt.

Det saknas nationella mål för fysisk planering utanför urbana miljöer som specifikt tar hänsyn till bevarande och främjande av naturens bidrag och ekosystemtjänster. Det finns däremot regelverk som skyddar grundvatten och andra vattenförekomster, reglerar avverkningar med mera. Det skyddet är ofta ganska lokalt avgränsat och det saknas reglering som skulle säkerställa kvarvarande helheter av de strukturer och funktioner som utgör ekosystemtjänster. Det kan även finnas mål på kommunal nivå för bevarande och främjande av naturen utanför urbana miljöer, exempelvis inom planering av grön infrastruktur.

Åtgärds mål 12

Significantly increase the area and quality and connectivity of, access to, and benefits from green and blue spaces in urban and densely populated areas sustainably, by mainstreaming the conservation and sustainable use of biodiversity, and ensure biodiversity-inclusive urban planning, enhancing native biodiversity, ecological connectivity and integrity, and improving human health and well-being and connection to nature and contributing to inclusive and sustainable urbanization and the provision of ecosystem functions and services.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet

Mål för miljötillståndet 2030

Generationsmålet, särskilt andra och tredje strecksatsen. Preciseringar under följande miljö kvalitetsmål 8 (Levande sjöar och vattendrag), 10 (Hav i balans samt Levande kust och skärgård, 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 15 (God bebyggd miljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv) beskriver önskvärt tillstånd i naturen.

	Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder, men miljö kvalitetsmål 6 bedöms delvis nås. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.
Etappmål i miljömålssystemet	Etappmål om integrering av stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer har viss koppling till åtgärds målet.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Folkhälsopolitik (UO9) - Kulturmiljö – bl a mål om tillgänglig natur och attraktiv tätortsnära natur (UO17) - Friluftslivspolitik – skyddade områden som resurs för friluftslivet (UO17) - Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (UO18) - Transportpolitikens (UO22) hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Strategi för levande städer med tillhörande övergripande mål för hållbara städer (Regeringen) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808) och plan- och bygglag (2010:900) - Statliga myndigheters vägledning om bland annat grön infrastruktur - Statsbudgetens anslag för den lokala naturvårdssatsningen (LONA) - Rådet för hållbara städer - Regionala planer för grön infrastruktur 	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - Kommunernas arbete med grönplaner och åtgärder för grön- och blåstruktur i städer 	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s Strategi för biologisk mångfald till 2030 och kommande EU-förordning om restaurering av natur 	
Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt	
<p>Naturvårdsverket bedömer att åtgärds mål 12 delvis uppfylls av miljö kvalitetsmål 15 (God bebyggd miljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv) och deras relevanta preciseringar, av etappmålet om integrering av stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer, av Riksdagens friluftslivsmål om attraktiv tätortsnära natur och Folkhälsopolitiken målområde 5. Även andra delar av miljömålssystemet bidrar indirekt till åtgärds mål 12. Däremot finns endast formuleringar om att ”värna” och ”bibehålla”.</p>	

Naturvårdsverket bedömer utifrån den vikande trenden för grönområdenas areal inom och i anslutning till tätortsgränserna att den befintliga styrningen inte är tillräcklig. Det saknas nationella åtgärds mål för ökning av arealen, kvaliteten och tillgängligheten av gröna och blåa ytor, liksom av ekologisk konnektivitet och integritet, ekosystemtjänster och inhemska arter i urbana miljöer.

Åtgärds mål 13

Take effective legal, policy, administrative and capacity-building measures at all levels, as appropriate, to ensure the fair and equitable sharing of benefits that arise from the utilization of genetic resources and from digital sequence information on genetic resources, as well as traditional knowledge associated with genetic resources, and facilitating appropriate access to genetic resources, and by 2030 facilitating a significant increase of the benefits shared, in accordance with applicable international access and benefit-sharing instruments.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljö tillståndet 2030	Ej relevant.
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
- Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2)	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
-	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
- Nationellt regelverk om olika instrument för tillträde och nyttodelning (ABS). Dit hör bland annat Nagoyaprotokollet, instrumentet PIP och det internationella växtgenetiska fördraget (ITPGRFA) som binder användare av genetiska resurser och traditionell kunskap	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
-	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s regelverk om olika ABS-instrument såsom Nagoyaprotokollet - FN:s avtal om Biodiversity Beyond National Jurisdiction (BBNJ) är ett viktigt instrument för genetiska resurser på internationellt vatten - Kalmardeklarationen 	

Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärdsmålen som inte adresseras nationellt

Naturvårdsverket bedömer att det saknas tydliga nationella åtgärds mål som skulle adressera åtgärds mål 13. Elementen i åtgärds mål 13 adresseras dock delvis av befintlig lagstiftning som implementerar Nagoya-protokollet och andra ABS-instrument såsom PIP och ITPGRFA inom EU och i Sverige. Åtgärds mål 13 är dock bredare i sin omfattning än dessa instrument.

Vissa element i åtgärds mål 13 är sådana att de i dagsläge inte behöver åtgärder. Eftersom Sverige inte har skyddat sina genetiska resurser eller traditionell kunskap går det inte göra mer för att möjliggöra åtkomsten av och användningen av dem. Mekanismen för nyttodelning från användningen av DSI kommer att tas fram genom internationella förhandlingar tidigast 2024.

Det saknas dock nationella tillstånds- och åtgärds mål för utvecklingen av gynnsamma förhållanden för att rättvis nyttodelning kan ske och ökas så som åtgärds mål 13 kräver. Det saknas mål och åtgärder för samordning och informationssamling av nyttodelning enligt olika ABS-instrument så att uppfyllelsen av åtgärds målet skulle kunna följas upp.

Åtgärds mål 14

Ensure the full integration of biodiversity and its multiple values into policies, regulations, planning and development processes, poverty eradication strategies, strategic environmental assessments, environmental impact assessments and, as appropriate, national accounting, within and across all levels of government and across all sectors, in particular those with significant impacts on biodiversity, progressively aligning all relevant public and private activities, fiscal and financial flows with the goals and targets of this framework.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Generationsmålet. Preciseringar om hållbar samhällsplanering samt hushållning med energi och naturresurser under miljö kvalitetsmål 15 (God bebyggd miljö) adresserar ”miljö- och hälsa” men nämner inte explicit biologisk mångfald.
Etappmål i miljömålssystemet	Etappmål om integrering av stadgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer har viss betydelse. I övrigt finns inga nationella etappmål med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sametinget och samepolitiken (UO1) - Finansmarknadsområdet (UO2) 	

<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (UO18) - Energi (UO21) - Transportpolitik (UO22) - Areella näringar, landsbygd och livsmedel (UO23) - En sammanhållen landsbygdspolitik (UO23) - En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (UO23) - Skog – miljömålet (UO23) - De samiska näringarna (UO23) - Turismpolitik (UO24)
<p>Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet</p>
-
<p>Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Författning som reglerar exempelvis miljöbedömningar och samråd, så som miljöbalk (1998:808), plan- och bygglag (2010:900), väglag (1971:948) och lag (1995:1649) om byggande av järnväg. - Statliga myndigheters vägledning utifrån befintlig författning, bland annat om miljöbedömning och beaktande av ekosystemtjänster
<p>Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
-
<p>Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s Strategi för biologisk mångfald för 2030 - EU:s taxonomiförordning - EU:s klimatpaket Fit for 55
<p>Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt</p>
<p>Naturvårdsverket bedömer att det saknas tydliga nationella mål, strategier och planer för att uppnå åtgärds mål 14. Sådana mål skulle uttrycka att en fullständig integrering av biologisk mångfald ska genomföras i all förvaltning, finansiella flöden och även privat verksamhet, och hur detta ska ske.</p> <p>Åtgärds mål 14 adresseras dock av en rad vägledningar som stödjer integrering av biologisk mångfald och ekosystemtjänster i förvaltning.</p>

Åtgärds mål 15

Take legal, administrative or policy measures to encourage and enable business, and in particular to ensure that large and transnational companies and financial institutions:

(a) Regularly monitor, assess, and transparently disclose their risks, dependencies and impacts on biodiversity, including with requirements for all large as well as transnational companies

and financial institutions along their operations, supply and value chains and portfolios;
(b) Provide information needed to consumers to promote sustainable consumption patterns;
(c) Report on compliance with access and benefit-sharing regulations and measures, as applicable;
in order to progressively reduce negative impacts on biodiversity, increase positive impacts, reduce biodiversity-related risks to business and financial institutions, and promote actions to ensure sustainable patterns of production.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljö tillståndet 2030	<p>Generationsmålet, särskilt formuleringen om att inte orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser samt sjunde strecksatsen.</p> <p>Preciseringar om kunskap om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper samt information om miljö- och hälsofarliga ämnen i material och produkter under miljö kvalitetsmålet 4 (Giftfri miljö).</p> <p>Miljö kvalitetsmål 4 bedöms delvis kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.</p>
Etappmål i miljö målssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Finansmarknadsområdet (UO2) - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Konsumentpolitik (UO18) 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Strategin för cirkulär ekonomi (2021) för omställningen i Sverige - Klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) (mål om att finansmarknaden ska bidra till en hållbar utveckling) - Forskning, frihet, framtid - kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60) med bland annat satsningar på forskningsutlysningar inom biologisk mångfald och ekosystemtjänster under 2021-2024. En ny proposition för forskning och innovation väntas 2024 - Färdplan för en hållbar finansmarknad samt strategi för att motverka grön målning (Finansinspektionen) - Hållbarhetsstrategi för Riksbanken. Riksbanken (SFS 2022:1568) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel lag om Sveriges riksbank (SFS 2022:1568) som anger att Riksbanken i sin tillgångs förvaltning ska främja en hållbar utveckling och i sin omvärldsbevakning identifiera hot mot en hållbar utveckling. Även lagar om hur pensionskapital inom det allmänna pensionssystemet ska förvaltas på ett föredömligt sätt genom 	

ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande (bland annat genom SFS 2000:192, 2002:193, 2018:2013 och 2022:760). Vid förvaltningen av pensionskapital ska särskild vikt fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas.

- Gröna kreditgarantier (Riksgälden), Gröna exportgarantier (Exportkreditnämnden), Klimatklivet (Naturvårdsverket), Industriklivet (Statens Energimyndighet), Gröna fonden – första generationen (Tillväxtverket), Klimatfonden (Tillväxtverket), Fonden för en rättvis omställning (Tillväxtverket), Almi Invest GreenTech (Almi), lån (Swedfund), Green Climate Fund (UD), Global Environment Facility (UD) samt garantier för utvecklingssamarbete (SIDA).
- Finansinspektionen och Riksbanken är aktiva i Network for Greening the Financial System (NGFS) där centralbanker och tillsynsmyndigheter samarbetar för att utveckla finanssektorns analys av miljö- och klimatrelaterade risker samt mobiliserar finansiering för övergången mot en hållbar ekonomi
- Sverige medfinansierar genom Global Environment Facility ramverket för redovisning av biodiversitetsrisker TNFD
- Miljömärkning Svanen
- Energi- och klimatrådgivningen (Energimyndigheten)
- Loggbok för byggnader – dokumentation för byggprodukter
- Guide till värdering av ekosystemtjänster

Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning

- IFRS Foundation, den internationella samarbetsorganisationen för standardisering av finansiella redovisning har utarbetat det första steget för en global standard för hållbarhetsrapportering.
- Marknadsaktörer i internationell samverkan med stöd från regeringar tar under paraplyorganisationen Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) fram redovisningsmallar för biodiversitet som förväntas integreras i regleringar på ett sätt som liknar vad som tidigare skett på klimatområdet.
- Certifieringssystem inom olika sektorer såsom skog och jordbruk
- Gröna obligationer (icke-statliga utgivare)

Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning

- Flera EU-regleringar för ökad transparens och standardisering kring hållbarhet är införda, under införande, under utveckling och under förhandling. Regleringarna samverkar med och integreras i motsvarande arbete globalt. Då mer i form av frivillig standardisering.
- EU:s Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR, Disclosuresförordningen), reglerar hur aktörer på finansmarknadens ska rapportera hållbarhetsaspekter inklusive negativa miljö- och sociala effekter på tredje part.
- EU:s direktiv om företags hållbarhetsredovisning (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) ersätter det äldre direktivet Non Financial Reporting Directive (NFRD). European Sustainability Reporting Standards (ESRS) är de EU-standarder som reglerar mer specifikt vad som ska rapporteras och träder i kraft 2024.

- EU:s taxonomiförordning (till viss del integrerat i regleringarna ovan) som skapar ett klassificeringssystem för att definiera vad som krävs för att en ekonomisk verksamhet ska anses bidra väsentligt till att vara miljömässigt hållbar. Hållbarhetsdefinitionerna växer fram stegvis och först på plats 2022 var kriterier för klimataktivitet. Näst på tur är kriterier för vatten och marina resurser, omställning till en cirkulär ekonomi, miljöförstöring och biologisk mångfald.
- Kommande förordning om gröna obligationer (European Green Bond Standard) samt direktiv för tillbörlig aktsamhet (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CS3D), båda under förhandling.
- Globalt övergripande standard för hållbarhetsrapportering (IFRS S1).
- Miljömärkning EU-blomman

Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt

Naturvårdsverket bedömer att det saknas tydliga nationella åtgärds mål för att uppnå åtgärds mål 15. Sådana mål ska uttrycka att särskilt stora och transnationella företag ska följa upp och redovisa sina risker, beroenden av och påverkan på biologisk mångfald och erbjuda produktinformation som möjliggör hållbara konsumtionsval. Elementet om rapportering enligt adekvata ABS-regelverken och åtgärder borde samordnas med mål och åtgärder för åtgärds mål 13.

Åtgärds mål 15 adresseras dock av författning och vägledningar som ställer krav på och hjälper företag att agera hållbart och miljömässigt ansvarsfullt och göra detta på ett transparent sätt. Även vissa preciseringar av miljö kvalitets mål 4 (Giftfri miljö) knyter an till produktinformation och miljö riskbedömning.

Åtgärds mål 16

Ensure that people are encouraged and enabled to make sustainable consumption choices including by establishing supportive policy, legislative or regulatory frameworks, improving education and access to relevant and accurate information and alternatives, and by 2030, reduce the global footprint of consumption in an equitable manner, including through halving global food waste, significantly reducing overconsumption and substantially reducing waste generation, in order for all people to live well in harmony with Mother Earth

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet

Mål för miljö tillståndet 2030

Generationsmålet, särskilt formuleringen om att inte orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser samt fjärde och sjunde strecksatsen. Preciseringar under miljö kvalitets målet 4 (Giftfri miljö). Berörda miljö kvalitets mål bedöms inte kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och

	åtgärder. Miljökvalitetsmål 4 bedöms delvis kunna nås.
Etappmål i miljömålssystemet	Etappmål om minskade livsmedelsförluster samt minskat matsvinn i form av livsmedelsavfall är relevant för åtgärds målet. Övriga befintliga etappmål inom avfallsområdet tar i första hand upp hantering av avfall och handlar mindre om det förebyggande arbete ("substantially reducing waste generation") som beskrivs i åtgärds målet.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Internationellt bistånd (UO7) - Folkbildning (UO17) - Konsumentpolitik (UO18) - Areella näringar, landsbygd och livsmedel (UO23) - En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (UO23) - Regeringens mål för offentlig upphandling inklusive underliggande inriktningsmål om en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Cirkulär ekonomi – strategi för omställningen i Sverige samt handlingsplan cirkulär ekonomi (Regeringen) - En livsmedelsstrategi för Sverige - fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (prop.2016/17:104) med tillhörande handlingsplan - Sveriges avfallsplan och avfallsförebyggande program 2018-2023 (Naturvårdsverket) - Färdplan för en hållbar plastanvändning (Naturvårdsverket) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808), plan- och bygglag (2010:900) (inkl. Boverkets uppdaterade krav på kontrollplan rörande återanvändning), livsmedelslag (2006:804), lag (2008:112) om ekodesign, avfallsförordning (2020:614) och förordningar för producentansvar (innehåller mål för bland annat insamling av elektronik och förpackningar) - Statliga myndigheters vägledning, bland annat till kommuner om att informera hushåll om avfallsförebyggande - REP-avdraget - Textildialogen (Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen) - Nationell plastsamordning 	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - System för miljömärkning och certifiering - Upphandlingsverktyg - Förpackningsinsamlingen, Batteriinsamlingen och andra initiativ för hållbar avfallshantering 	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	

- 10 YFP – FN:s ramverk för hållbara konsumtions- och produktionsmönster
- FN:s internationella resurspanel (frivilligt åtagande)
- Pågående arbete med reglering om ecodesign för sustainable products regulation (ESPR) och framtagande av konsumtionsmål avseende klimatpåverkan

Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt

Naturvårdsverket bedömer att det finns nationella mål och styrning som täcker stora delar av åtgärds målet. Åtgärds målets element om minskningen av det globala fotavtrycket och mängden av avfall adresseras i miljömålssystemet och andra nationella mål och strategier.

Däremot är konsumtion ett område där stora utmaningar kvarstår för att nå hållbarhet. Det finns därför behov av ökad styrning i form av mål, indikatorer och åtgärder för att främja mer hållbara konsumtionsmönster, särskilt rörande konsumtion av livsmedel, byggnation, elektronik och textil samt avfallsförebyggande. Regeringens Strategi för hållbar konsumtion från 2016 är inte längre aktuell och Naturvårdsverket bedömer att det därför saknas en viktig del av den statliga styrningen kopplat till medborgare. Sveriges genomförande av FN:s tioåriga ramverk för hållbar konsumtion och produktion behöver också prioriteras.

Åtgärds mål 17

Establish, strengthen capacity for, and implement in all countries, biosafety measures as set out in Article 8(g) of the Convention on Biological Diversity and measures for the handling of biotechnology and distribution of its benefits as set out in Article 19 of the Convention.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Preciseringar om genetiskt modifierade organismer under miljö kvalitetsmålen 8 (Levande sjöar och vattendrag), 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård), 11 (Myllrande våtmarker), 12 (Levande skogar), 13 (Ett rikt odlingslandskap), 14 (Storslagen fjällmiljö) och 16 (Ett rikt växt- och djurliv). Inget av de relevanta miljö kvalitetsmålen bedöms kunna nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. För miljö kvalitetsmål 12, 14 och 16 är utvecklingen i miljön negativ.
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
- Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2)	

Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet
-
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet
- Författning, till exempel miljöbalk (1998:808) och förordningar rörande GMO-hantering, såsom förordning (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning
-
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning
<ul style="list-style-type: none"> - Cartagena-protokollet, även kallat biosäkerhetsprotokollet. Inom EU är Cartagena-protokollet implementerat via EU:s direktiv (2001/18/EG) om genmodifierade organismer - Lagstiftning rörande hantering av GMO, där tillstånd krävs. De som får tillstånd måste följa EU:s förordningar och direktiv om GMO - Förväntad ny EU-lagstiftning kring nya genomiska tekniker (NGT)
Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt
<p>Naturvårdsverket bedömer att åtgärds mål 17 huvudsakligen handlar om att implementera Cartagena-protokollet, vilket Sverige och EU sedan länge anses uppfylla. Enligt CBD artikel 19 ska man dock även göra det möjligt för utvecklingsländer att delta i bioteknologisk forskning och försäkra tillgång till resultat av och rättvis nyttodelning från bioteknologisk forskning, Rättvis nyttodelning hanteras genom mål C och T13 men annars saknar SE nationella mål , regler och riktade åtgärder för att uppfylla denna del av artikel 19.</p> <p>Hantering av GMO har traditionellt valts att hanteras med regelstyrning och inte nationell målstyrning. Preciseringsen om genetiskt modifierade organismer anger vilket tillstånd som ska uppnås och nationella åtgärds mål anses därför inte behövas. Detta bedöms sammantaget garantera att Sverige når ambitionen i åtgärds mål 17 avseende CBD artikel 8(g). Artikel 19 uppfylls dock inte i sin helhet.</p>

Åtgärds mål 18

Identify by 2025, and eliminate, phase out or reform incentives, including subsidies, harmful for biodiversity, in a proportionate, just, fair, effective and equitable way, while substantially and progressively reducing them by at least \$500 billion per year by 2030, starting with the most harmful incentives, and scale up positive incentives for the conservation and sustainable use of biodiversity.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Generationsmålet – att det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Finansmarknadsområdet (UO2) - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
-	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Författning, till exempel miljöbalk (1998:808) - Ekonomiska styrmedel så som beskattning, exempelvis flygskatt och koldioxidskatt, Bonus Malus-system, kemikalieskatten på elektronik, reducerad moms på reparationstjänster, subvention av och solpaneler. - Statsbudgetens anslag för lokala naturvårdssatsningar (LONA) och lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) 	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
-	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - 10 YFP – FN:s ramverk för hållbara konsumtions och produktionsmönster 	
Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt	
<p>Det generella syftet med ramverkets åtgärds mål 18 är att åstadkomma en genomgripande omdaning av incitament. Detta adresseras inte i några nationella mål. Övriga exempel på samhällsstyrning genom exempelvis ekonomiska styrmedel är relevanta men bedöms täcka endast en liten del av samhällets påverkan på biologisk mångfald.</p> <p>Naturvårdsverket bedömer sammantaget att åtgärds mål 18 endast till mycket liten del uppfylls genom nuvarande nationellt målarbete. En bredare analys av incitament än vad som har gjorts i denna sammanställning skulle kunna ge en mer heltäckande bild av pågående omställning, exempelvis genom ett nationellt näringsgrensregister med fokus på hur svenska näringslivsföreträdare och företag agerar för att styra marknaden från negativa till positiva incitament.</p>	

Åtgärds mål 19

Substantially and progressively increase the level of financial resources from all sources, in an effective, timely and easily accessible manner, including domestic, international, public and private resources, in accordance with Article 20 of the Convention, to implement national biodiversity strategies and action plans, mobilizing at least \$200 billion per year by 2030, including by:

- (a) Increasing total biodiversity related international financial resources from developed countries, including official development assistance, and from countries that voluntarily assume obligations of developed country Parties, to developing countries, in particular the least developed countries and small island developing States, as well as countries with economies in transition, to at least \$20 billion per year by 2025, and to at least \$30 billion per year by 2030;*
- (b) Significantly increasing domestic resource mobilization, facilitated by the preparation and implementation of national biodiversity finance plans or similar instruments according to national needs, priorities and circumstances;*
- (c) Leveraging private finance, promoting blended finance, implementing strategies for raising new and additional resources, and encouraging the private sector to invest in biodiversity, including through impact funds and other instruments;*
- (d) Stimulating innovative schemes such as payment for ecosystem services, green bonds, biodiversity offsets and credits, and benefit-sharing mechanisms, with environmental and social safeguards;*
- (e) Optimizing co-benefits and synergies of finance targeting the biodiversity and climate crises;*
- (f) Enhancing the role of collective actions, including by indigenous peoples and local communities, Mother Earth centric actions and non-market-based approaches including community based natural resource management and civil society cooperation and solidarity aimed at the conservation of biodiversity;*
- (g) Enhancing the effectiveness, efficiency and transparency of resource provision and use.*

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Generationsmålet
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Internationellt bistånd (UO7) 	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Energimyndigheten – utformande av stödsystemet för bio-CCS (bio-CCS kan dock inverka negativt på biologisk mångfald) 	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Offentlig kapitalförsörjning genom garantier för utvecklingssamarbete (SIDA) - Gröna obligationer - Statsbudgetens anslag för bland annat skydd av värdefull natur, lokala naturvårdssatsningar (LONA) och vattenvårdsprojekt (LOVA), Klimatklivet, Industriklivet och Energisteget - Statsbudgetens anslag för att främja forskning och innovation 	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - Olika samhällsaktörers finansiering av arbete för att stärka biologisk mångfald - Taskforce on Nature-related Financial Disclosures - Privata finansmarknadsaktörer i internationell samverkan med bl a G20 - Financial Stability Board - Privata finansiärer av forskning och innovation 	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none"> - EU-finansiering av samarbeten med finanssektorn 	
Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt	
Naturvårdsverket lämnar ingen bedömning av detta mål.	

Åtgärds mål 20

Strengthen capacity-building and development, access to and transfer of technology, and promote development of and access to innovation and technical and scientific cooperation, including through South South, North-South and triangular cooperation, to meet the needs for effective implementation, particularly in developing countries, fostering joint technology development and joint scientific research programmes for the conservation and sustainable use of biodiversity and strengthening scientific research and monitoring capacities, commensurate with the ambition of the goals and targets of the Framework.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Generationsmålet
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2)- Rättsväsendet (UO4)- Internationellt bistånd (UO7)- Utbildning och universitetsforskning (UO16)	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
-	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Statsbudgetens anslag för bistånd samt forskning- Forskningsområden hos statliga forskningsfinansiärer, till exempel Vinnova och Formas	
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
-	
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning	
<ul style="list-style-type: none">- EU:s forskningsprogram Biodiversa+- FN:s dekad för havsforskning 2021–2030- FN:s internationella resurspanel (frivilligt åtagande)	
Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt	
Naturvårdsverket bedömer att nationell målstyrning saknas för åtgärds mål 20. Detta bedöms inte garantera att Sverige når ambitionen i åtgärds mål 20.	

Åtgärds mål 21

Ensure that the best available data, information and knowledge are accessible to decision makers, practitioners and the public to guide effective and equitable governance, integrated and participatory management of biodiversity, and to strengthen communication, awareness-raising, education, monitoring, research and knowledge management and, also in this context, traditional knowledge, innovations, practices and technologies of indigenous peoples and local communities should only be accessed with their free, prior and informed consent¹, in accordance with national legislation.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Generationsmålet
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Sametinget och samepolitiken (UO1)- Demokratipolitik och mänskliga rättigheter (UO1)- Nationella minoriteter (UO1)- Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2)- Utbildning och universitetsforskning (UO16)- Folkbildning (UO17)- Energi – forskning och innovation (UO21)- De samiska näringarna (UO23)	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Sveriges strategiska plan för EU:s jordbrukspolitik 2023-2027 (Regeringen)- Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021-2027 (Regeringen)	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Författning, till exempel lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket och lag (2022:818) om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data- Sametingets uppdrag som fokuspunkt för artiklar i konventionen om biologisk mångfald (CBD)- Statsbudgetens anslag för miljöövervakning och Naturvårdsverkets och andra myndigheters arbete med miljöinformationsförsörjning och miljöövervakning- Sveriges arbete enligt Havsmiljödirektivet (2008/56/EG) som till stor del arbetas med inom havskonventionerna Helcom och Oskar- Sveriges arbete för att uppfylla kraven i Vattendirektivet (2000/60/EG)- Sveriges plan för att uppfylla kraven i Art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) för varje art och naturtyp som finns listad i direktivet	

<ul style="list-style-type: none"> - Systemet med nationella datavärdskap för Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens förvaltning och tillgängliggörande av miljöövervakningsdata - Agenda för landskapet/Nationella Marktäckedata (Naturvårdsverket), PlaneringsKatalogen och Geodatakatalogen - GIS (Länsstyrelsen) - SBDI - Swedish Biodiversity Data Infrastructure med syfte att tillgängliggöra biodiversitetsdata - Artdatabanken med Artportal, rödlistning med mera - Åtgärdsprogram för havsmiljön (Havs- och vattenmyndigheten) samt Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram - Kompetensutvecklingsåtgärder inom hållbart jordbruk, skogsbruk, fiske och vattenbruk - Formas systematiska kunskapssammanställningar
<p>Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Medborgarforskning (Citizen science), till exempel genom Artportalen/Rappen
<p>Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning</p>
<ul style="list-style-type: none"> - EU:s Copernicus-program - FN:s biosfärområden och det svenska biosfärprogrammet (landskapsaspekter och lösningar för brukande) - FN:s internationella resurspanel (frivilligt åtagande)
<p>Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt</p>
<p>Det finns nationella mål som rör kunskap, informationsdelning och transparens. Även om det generellt saknas mål som rör data- och informationsdelning så finns det styrmedel och andra åtgärder som verkar i linje med dessa element av åtgärds målet. Naturvårdsverket bedömer dock att det till stor del saknas tydliga nationella åtgärds mål, strategier och planer genomföra den kunskaps- och medvetandehöjning som behövs i hela samhället för att uppnå ramverkets mål. Sametinget har genom sitt fokalpunktsuppdrag om traditionell kunskap påbörjat ett arbete med framför allt kunskapshöjande insatser vilket bidrar till ett genomförande.</p>

Åtgärds mål 22

Ensure the full, equitable, inclusive, effective and gender-responsive representation and participation in decision-making, and access to justice and information related to biodiversity by indigenous peoples and local communities, respecting their cultures and their rights over lands, territories, resources, and traditional knowledge, as well as by women and girls, children and youth, and persons with disabilities and ensure the full protection of environmental human rights defenders.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Generationsmålet
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Sametinget och samepolitiken (UO1)- Demokratipolitik och mänskliga rättigheter (UO1)- Nationella minoriteter (UO1)- Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2)- Rättsväsendet (UO4)- Funktionshinderspolitik (UO9)- Politiken för sociala tjänster – omsorg om äldre (UO9)- Barnrättspolitik (UO9)- Integrationspolitik (UO13)- Politik mot diskriminering (UO13)- Jämställdhetspolitik (UO13)- Ungdomspolitik (UO17)- Politik för det civila samhället (UO17)	
Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Handlingsplan för företag och mänskliga rättigheter (Regeringen)	
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none">- Regeringsformen, där det bland annat anges att det samiska folkets möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas- Annan författning, till exempel lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket, lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, miljöbalk (1998:808) och plan- och bygglag (2010:900), FN:s konvention om barnets rättigheter (2018:1197)- Ungdomsrådet för klimatfrågor, initierat av tidigare regering (okänt om fortsättning planeras)- I Sveriges delegation till COP15 ingick en ungdomsrepresentant nominerad av LSU (Landsrådet för Sveriges barn- och ungdomsorganisationer)- Statliga myndigheters vägledning, till exempel medborgardialog (Boverket)	

Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning
- Civilsamhällets organisationer gör betydande insatser
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning
- FN:s urfolksdeklaration (United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP)) - UNECE:s konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århuskonventionen)
Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt
Naturvårdsverket bedömer att åtgärds mål 22 delvis uppfylls idag. Det finns lagstiftning på plats som täcker stor del av åtgärds målets syfte men målstyrning kan stärkas inom flera områden. Bedömningen behöver dock förankras genom kontakter med berörda myndigheter som har bredare kompetens i dessa frågor, såsom Sametinget och Jämställdhetsmyndigheten m.fl. Med utgångspunkt i en tänkt prognos (projektion) för att Generationsmålet ska kunna uppnås till 2030 bedömer Naturvårdsverket att barns och ungdomars rättigheter inte kan anses vara tillvaratagna inom ramen för befintlig nationell styrning.

Åtgärds mål 23

Ensure gender equality in the implementation of the Framework through a gender-responsive approach, where all women and girls have equal opportunity and capacity to contribute to the three objectives of the Convention, including by recognizing their equal rights and access to land and natural resources and their full, equitable, meaningful and informed participation and leadership at all levels of action, engagement, policy and decision-making related to biodiversity.

Miljömålssystemets relevans för åtgärds målet	
Mål för miljötillståndet 2030	Ej relevant
Etappmål i miljömålssystemet	Inga nationella etappmål finns med tydlig koppling till detta åtgärds mål.
Övriga nationella mål av relevans för åtgärds målet	
<ul style="list-style-type: none"> - Demokratipolitik och mänskliga rättigheter (UO1) - Sveriges genomförande av Agenda 2030 (UO2) - Jämställdhetspolitik (UO13) 	

Exempel på nationella strategier av relevans för åtgärds målet
- Värdet av jämställdhet har lyfts fram i flera regeringsförklaringar
Exempel på styrmedel av relevans för åtgärds målet
- Regeringsformens skrivningar om jämställdhet
Exempel på åtgärder initierade av andra samhällsaktörer och som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning
- Civilsamhällets organisationer gör betydande insatser
Exempel på åtaganden och reglering inom EU och internationellt som bedöms ha betydelse för att komplettera nationell styrning
-
Naturvårdsverkets bedömning av element i åtgärds målen som inte adresseras nationellt
Naturvårdsverket bedömer att det finns övergripande mål, strategier och planer för det nationella jämställdhetsarbetet. Det saknas dock etappmål eller andra tidsatta åtgärds mål som direkt adresserar ramverkets åtgärds mål 23 för jämställdhet. Det nationella jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd makt och inflytande är inte uppfyllt. Naturvårdsverket ser att detta förhållande rimligen kan extrapoleras till beslutsfattande som påverkar biologisk mångfald. Därför bedöms inte nuvarande målarbete garantera att Sverige når ambitionen i åtgärds mål 23.

Bilaga 2. Inspel från intressenter

Inspel från tidigare regeringsuppdrag

Utöver regeringsuppdraget som redovisas i denna skrivelse har Naturvårdsverket haft två relaterade regeringsuppdrag som redovisades innan framtagandet av det nya ramverket för konventionen om biologisk mångfald.

Det ena uppdraget³ syftade till att samordna arbetet mellan myndigheter, bransch- och civilsamhällsorganisationer för att säkerställa ett aktivt deltagande i framtagandet av det nya ramverket, samt att redovisa förslag på vad staten kan göra för att uppnå ramverksmålen. Inom uppdraget genomfördes dialogmöten med myndigheter, webinarium med kommuner, dialogmöten och workshops med bransch- och civilsamhällsorganisationer, samt ett flertal informationsinsatser. Baserat på resultaten av bland annat dessa lämnade Naturvårdsverket sex förslag som även de medverkande myndigheterna ställde sig bakom; (1)

Kommunikationssatsning om biologisk mångfald, konventionen om biologisk mångfald och Agenda 2030, (2) Förslag till regeringsuppdrag om implementering av nya mål inom konventionen om biologisk mångfald, (3) Utred och reformera negativa incitament för biologisk mångfald, (4) Utred och förstärk positiva incitament för biologisk mångfald, (5) Uppdrag till myndigheter gällande styrning och uppföljning av statens egna verksamheter och (6) Styrning av statligt ägda bolag. Inom ramen för uppdragets dialogmöten diskuterades även vad deltagande aktörer gör i nuläget kopplat till naturvård och biologisk mångfald samt vilka planer de har inom de närmsta åren.

Det andra uppdraget⁴ syftade till att redovisa förslag för hur ett aktivt deltagande från berörda samhällssektorer kan säkerställas vid genomförandet av det nya ramverket. Uppdraget omfattade en bred dialog med ett fyrtiotal myndigheter, privata företag och andra organisationer. Många aktörer uttryckte en stor vilja att bidra i arbetet och att utvecklingen för biologisk mångfald tas på stort allvar. Samtidigt upplevs det finnas en otydlighet i hur en enskild verksamhet ska agera för att bidra på ett ändamålsenligt sätt. Naturvårdsverket lämnade två förslag på hur regeringen genom uppdrag till myndigheten kan säkerställa ett aktivt deltagande från berörda samhällssektorer; (1) *att ta fram en samverkansplattform i syfte att samla, synliggöra och stödja privata och offentliga aktörers arbete när det gäller att bidra till genomförandet av CBD:s nya ramverk, och (2) att ta fram förslag på*

³ Naturvårdsverket, 2020b.

⁴ Naturvårdsverket, 2021b.

kompletterande indikatorer för de miljökvalitetsmål som rör biologisk mångfald tillsammans med berörda myndigheter. Naturvårdsverket lyfte även behovet av en kommunikationsstrategi liknande det förslag som har lämnats i föregående uppdrag.

De slutliga förslagen och inspel som lämnats i dialogerna i dessa två regeringsuppdrag har integrerats i detta uppdrag.

Inspel i detta regeringsuppdrag

Enligt uppdragsbeskrivningen ska Naturvårdsverkets förslag till nationell strategi och handlingsplan tas fram i dialog med intressenter. Detta har skett inom ramarna för uppdraget genom dialogmöten och genom möjlighet att lämna skriftliga inspel via Naturvårdsverkets hemsida. Konsultation enligt konsultationsordningen har förts med Sametinget och Svenska samers riksförbund.

Naturvårdsverket bjöd in intressenter till sammanlagt fyra gruppvisa dialogmöten utifrån ramverkets övergripande teman och intressenternas samlade beröringspunkter till ramverket. Inför dessa möten skickades ett utkast till nationella mål, delmål och exempel på åtgärder ut (daterat 2023-06-12), i syfte att genom dialog få synpunkter och reflektioner till det vidare arbetet med förslag till nationell strategi och handlingsplan. Detta utkast redovisades även på Naturvårdsverkets hemsida för regeringsuppdraget tillsammans med en inspelbrevlåda där externa intressenter erbjöds att lämna synpunkter under perioden 12 juni -13 augusti 2023.

De intressenter som deltagit i dialogmöten samt intressenter som lämnat skriftliga inspel under arbetets gång finns listade i Tabell 1.

Tabell 1. Aktörer som deltog i dialogmöten samt övriga aktörer som lämnade inspel på utkastet till nationella mål, delmål och åtgärdsexempel.

Dialogmöten		Skriftliga inspel
Business@biodiversity Sweden	Nordic Youth Biodiversity Network	Ecogain
Centrum för biologisk mångfald*	Region Stockholm*	Forskare (3) i Naturvårdsverkets vetenskapliga råd
Energiföretagen*	Riksantikvarieämbetet	Fritidsodlarnas Riksorganisation
Finansinspektionen	Sida*	Förbundet Sveriges Småbrukare
Havsmiljöinstitutet	Sveaskog	KRAV
Kemikalieinspektionen	Svenskt näringsliv	Kvenlandsförbundet
Landsrådet för Sveriges barn- och ungdomsorganisationer*	Sveriges Kommuner och Regioner*	Landshypotek Bank AB

Lantbrukarnas Riksförbund*	Södra skogsägarna	SEB
Länsstyrelsen, länsrådsgrupp 6	Världsnaturfonden WWF*	Stockholm Resilience Centre
Länsstyrelsen/Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet (RUS)	Östersjöcentrum, Stockholms universitet*	Svensk Försäkring/Insurance Sweden
Naturskyddsföreningen*		Svenska djurparksföreningen

*Lämnade skriftliga inspel efter dialogmötena.

Dialogmötena och de skriftliga inspelen utgick från Naturvårdsverkets utkast till nationella mål, delmål och exempel på åtgärder (2023-06-12) och vad intressenterna tyckte var viktigt för Naturvårdsverket att fokusera än mer på för att Sverige ska uppfylla ramverket. Intressenterna gav flera inspel på utkastet och ungefär hälften av intressenterna som deltog i dialogmötena lämnade även skriftliga inspel efter dessa.

Flera intressenter tyckte att målen följde ramverkets ambitionsnivå och att de innefattade hela ramverket, vilket flera också framhöll som viktigt. Behovet av ett övergripande nationellt mål motsvarande ramverkets mission och vision framhölls av vissa som viktigt för att åstadkomma en långsiktig transformering av samhället. Vissa skulle gärna se att Sverige hade en högre ambition för vissa mål, exempelvis i linje med EU:s strategi för biologisk mångfald. Vissa lyfte att det kanske skulle vara effektivt att lyfta fram vilka av målen som Sverige behöver prioritera särskilt.

Målen uppfattades som stora och omfattande, men på bekostnad av tydlighet och konkretion. Vissa intressenter tyckte att användning av värdeord skulle undvikas. Flera intressenter önskade att de nationella målen skulle inkludera siffror för mätbarhet och tydlighet mer långtgående än vad ramverkets åtgärds mål gör. Det efterfrågades att målen skulle preciseras mer och bli mer SMART⁵. Flera förslag framkom för att tydliggöra målen, både i innehåll och i formulering.

Flera intressenter efterfrågade tydligare beskrivning av genomförandet, eller att detta måste adresseras efter att strategin och handlingsplanen har beslutats. Vem ska genomföra åtgärderna, hur och var ska dessa genomföras mer specifikt och hur ska det finansieras, lyftes av många som utestående frågor. Vissa intressenter tyckte att skillnad mellan mål och åtgärdsförslag kunde arbetas igenom mer.

Flera intressenter önskade en tydligare redovisning av vad Sverige gör idag och hur långt vi når ramverkets mål med nuvarande styrmedel. För att kunna göra en sådan analys, och för att möjliggöra kommande uppföljning, framhöll flera vikten av att arbeta fram en baslinje som utgångspunkt att kunna mäta mot.

⁵ Olika definitioner av SMART finns, dock används ofta följande i konventionens sammanhang: *Specifika, mätbara, möjliga att nå, resultatorienterade och tidssatta (specific, measurable, achievable, results-based and time-bound)*, se OECD, 2019 och hänvisning till CBD/SBSTTA/23/2/Add.4.

Flera lyfte att det var oklart hur utkastet till nationella mål skulle koppla till miljömålssystemet. Flera såg behov av att utveckla miljömålssystemet för att det ska svara upp mot ramverket.

Intressenterna lämnade även mer övergripande medskick rörande behov för att komma framåt i arbetet med biologisk mångfald. Många lyfte att hela samhället kommer att behöva vara delaktig i omställningen. För det krävs både regelverk, andra incitament och samverkan. Till viss del sker omställningen idag och många uttryckte en önskan att bidra, däribland näringslivet och unga. Flera intressenter lyfte också behovet av politiskt stöd och prioritering avseende avvägningar och beslut, men framför allt kopplat till finansiering som stödjer genomförandet.

Behov av data och kunskap har framhållits från flera håll som nödvändigt både för att kunna prioritera och genomföra åtgärder effektivt, men också för att möjliggöra uppföljning. Till viss del finns data idag men den behöver samlas och tillgängliggöras mer effektivt. Till viss del saknas kunskap och data, bland annat från forskning.

Verktyg för att göra riskberäkningar och tydliggöra mätbara konsekvenser efterfrågas från flera intressenter. Dessa ansågs viktiga för att skapa incitament men också för att kunna följa upp, vara transparent i kunskapsdelning och för att kunna ställa krav.

Vissa aktörer lyfte klimatfrågan och erfarenheter från det arbetet. Exempelvis har behovet av ett naturpolitiskt ramverk motsvarande det klimatpolitiska ramverket efterfrågats av flera. Flera lyfte även vikten av långsiktigheten i mål och beslut för att åstadkomma en transformativ förändring. Även kopplingen mellan biologisk mångfald och klimatförändringarna har lyfts som viktigt att angripa utifrån ett helhetsperspektiv.

Bilaga 3. Utblick över andra länders nationella strategier och handlingsplaner

Även om det finns krav och rekommendationer för utformningen av de nationella strategierna och handlingsplanerna är frihetsgraden och möjligheten till nationell anpassning stor. I skrivande stund har få parter uppdaterat sina strategier och handlingsplaner i enlighet med det globala ramverket för biologisk mångfald och av EU-länderna har enbart Spanien redovisat i nuläget. Naturvårdsverket har tagit del av Spaniens redovisade rapport och givits möjlighet att ta del av tre andra europeiska länders utkast till nationella strategier och handlingsplaner. Vi redogör nedan kortfattat för hur dessa är utformade.

Gemensamt för alla strategier och handlingsplaner som redovisas här är att fokus är framtagande av nationella åtgärdsinriktade mål som tillsammans med omfattande åtgärdsförslag kan ligga till grund för kommande rapportering av genomförandearbetet till konventionen. Enligt uppdragsbeskrivningen till Miljödirektoratet i Norges ska Norges nationella strategi och handlingsplan inkludera en tydlig bristanalys av landets nationella mål i relation till ramverket. Spanien har även redovisat en samlad kostnad för det nationella åtgärdsarbetet till 2030. Samtliga har integrerat ambition och regelverk från EU:s biodiversitetsstrategi.

Finland

Framtagande och syfte

Vi har tagit del av ett utkast till Nationell strategi för biologisk mångfald 2035, version december 2022. Finlands politik för biologisk mångfald kommer enligt utkastet att bygga på den nationella strategin och handlingsplanen för biologisk mångfald. Den är lagstadgad enligt den finska naturvårdslagen och sätter upp ”riksomfattande verksamhetsmässiga, kvantitativa och tidsmässiga mål för att stoppa förlusten av biologisk mångfald och förbättra tillståndet för den biologiska mångfalden”.⁶ Strategin speglar målen i CBD och ramverket samt EU:s strategi för biologisk mångfald.

De specifika åtgärderna som behövs för att uppnå strategimålen kommer att fastställas i handlingsprogrammet som tas fram under våren 2023 i samarbete med

⁶ <https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Proposal/Participation?proposald=ef02b76f-1dc3-46f4-883a-3b3e2f526eff>

intressenter. Åtgärderna avses bli konkreta och mätbara så att genomförandet och genomslagskraften kan följas upp.

Enligt den finska strategin är det inte möjligt att stoppa hotutvecklingen för alla arter och naturtyper före 2030, så strategins främsta mål är att stoppa den akuta hotutvecklingen. Senast i slutet av strategiperioden 2035 ska Finland dessutom vara naturpositivt vilket innebär att helhetseffekterna av de åtgärder som påverkar den biologiska mångfalden ska vara positiva så att tillståndet för den biologiska mångfalden är minst på samma nivå som 2020.

Arbetet har bedrivits sedan åtminstone 2021 i bred samverkan med intressentgrupper och forskare. Ett utkast till strategin var på remiss i december 2022 och de flesta yttranden verkar vara tämligen positiva. Strategin avses vara klar i början av 2023, inklusive en omfattande konsekvensanalys. Det framgår inte från strategin att det skulle ha gjorts en kartläggning av befintliga finska nationella mål eller styrmedel.

Strategins struktur

Huvudmålet, att förlusten av biologisk mångfald har stoppats och mångfalden återhämtar sig före 2030, delas upp i 22 specifika mål som var och ett har ett antal delmål. Målen delas i tre grupper; mål för naturens tillstånd, mål för minskning av trycket på den biologiska mångfalden och grundorsakerna till förlust av biologisk mångfald samt mål för naturvårdsåtgärder. De sistnämnda är huvudsakligen åtgärds mål, medan de andra är oftast tillståndsmål.

Uppföljning

Man kommer att särskilt följa upp hotstatus för arter och naturtyper, arternas populationsstorlek och utbredning, livsmiljöernas strukturella drag, ekosystemens funktion och genetisk mångfald. Valet av mål- och uppföljningsdimensioner har främst styrts av tillgången till och utvecklingsmöjligheterna av tillförlitliga och geografiskt heltäckande uppföljningsdata för vilka det finns långa tidsserier. De ska också spegla internationella mål och EU-mål och deras uppföljning.

Tyskland

Framtagande och avgränsningar

Vi har tagit del av det utkast som var tillgängligt för alla intressenter och allmänhet i Tyskland under perioden juni-juli 2023. Ministeriet för miljö, naturvård m.m (BMUV) ansvarar för förslaget till den tyska federala strategin (NBS). Utförare är institutet IBN (Institut für Baubiologie + Nachhaltigkeit).

Arbetet har bedrivits i projektform sedan januari 2020. Arbetet inleddes med en analys av den tidigare tyska nationella strategin och handlingsplanen för biologisk

mångfald och erfarenheterna under dess genomförande. Till följd av slutsatserna i analysen samt en omvärldsanalys föreslogs en effektiv arbetsgång för uppdateringen av strategin och planen. Stor tonvikt har varit på konsultationer som har pågått under hela projektet i olika former. En anpassad hemsida har använts för att sprida information, samla in spel och för formella remisser. Intervjuer av experter och arbetsmöten med intressenter har genomförts. Politiker och intresseorganisationer har lämnat synpunkter på projektplanen och fortsatt genom projektet. Från april 2021 genomfördes tematiska arbetsmöten som bidrog till att framställa den första utkastversionen av den nya strategin.

Den tredje fasen startade i mars 2022. Breda medborgarkonsultationer genomfördes med syfte att förankra det slutliga strategiförslaget, förbereda en kommunikationsstrategi och utveckla åtgärder som ska användas för att genomföra strategin när den har antagits politiskt. Viktiga pågående nationella processer som kan samverka med genomförandet lyftes fram, bland annat EU:s förslag till restaureringsförordning.

Tematiskt omfattar förslaget ett brett spektrum och verkar vara tämligen heltäckande i förhållande till ramverket. Man lyfter särskilt fram klimatanpassning, bevarande av växter och insekter, biologisk mångfald i hav och städer samt finansieringsfrågor för biologisk mångfald. I den tyska kontexten saknas referenser till urfolk och lokala samhällen.

När det gäller ambitionsnivå utgår förslaget från EU:s gröna giv och nationella behov i stället för ramverket.

Strategins struktur

Ett övergripande tillståndsmål för arter och naturtyper uttrycker en målsättning till 2030 som är helt i linje med ramverkets övergripande mission till 2030 att hejda och vända förlusten av biologisk mångfald.

Inom ramen för fyra huvudrubriker preciseras 21 temaområden med totalt 65 åtgärds mål som är tidsatta till 2030 och i några fall även kompletterade med uppnåendemål till 2050. De fyra huvudområdena är biologisk mångfald i Tyskland, enskilda naturtypsgrupper (skog etc), samhälls-/problemområden samt Tysklands påverkan på biologisk mångfald globalt.

För varje temaområde/åtgärds mål anges vilka åtgärds mål i ramverket och vilka delar av EU:s biodiversitetsstrategi till 2030 det adresserar. Vidare anges vilka befintliga och tillkommande indikatorer och datamängder som ska användas för att följa upp måluppfyllnaden och slutligen vilka tidsatta åtgärder som ska genomföras inom en första åtgärdsplan 2024 - 2026.

Spanien

Spaniens nationella strategi och handlingsplan redovisades till kommissionen 30 januari 2023.

Framtagande och syfte

Spaniens biodiversitetsstrategi och handlingsplan har tagits fram både för att uppfylla nationella lagkrav och för att uppfylla Spaniens åtaganden på internationell och EU-nivå, särskilt åtaganden enligt CBD och ramverket samt EU:s strategi för biologisk mångfald. Strategin och handlingsplanen har förankrats med de spanska autonoma regionerna och sektorerna och forskarkåren, sociala och ekonomiska aktörer och ideella organisationer har deltagit i och informerats om framtagandet. Även en lagenlig miljöbedömning har gjorts för strategin.

Strategins struktur

Strategin tar upp åtta prioriterade handlingsområden. Som exempel av dessa kan nämnas kunskap om naturarv och biologisk mångfald, skydd och bevarande av naturen, samt återhämtning och återställande av ekosystem. För varje handlingsområde tas upp några allmänna mål samt åtgärder för att nå målen. Betoningen är på åtgärderna som förklaras mycket grundligt. Strategin innehåller även en uppskattad budget för dess genomförande (4,1 Md EUR fram till 2030).

Uppföljning

Övervaknings- och utvärderingsrapporter för strategin kommer att tas fram i enlighet med de övervakningsrapporter som ska lämnas till CBD om efterlevnaden av målen i ramverket. Tidsfristerna för dessa rapporter ska sammanfalla med de nationella sexårsrapporter som ska lämnas in till EU enligt naturvårdsdirektiven. Den första rapporten förväntas under första halvåret 2026 och den kommer att fokusera på utvärderingen av genomförandet av handlingslinjerna och på analysen av indikatorer för den biologiska mångfaldens tillstånd och trender.

Spanien kommer att använda de globala indikatorerna som överenskommit inom ramen för CBD, andra relevanta indikatorer samt redan fastslagna nationella indikatorer. Investeringarna i samband med genomförandet kommer också att övervakas.

Norge

Norges utkast till nationell strategi och handlingsplan för biologisk mångfald är inte tillgängligt i skrivande stund. Enligt uppdragsbeskrivningen (2023) ska dock Miljødirektoratet utvärdera aktuell politisk styrning med avseende på biologisk mångfald, mot bakgrund av de nya mål som antogs på COP15. Dessutom ska de

redogöra för status för genomförandet av gällande nationell handlingsplan. Uppdraget ska redovisas i början av oktober 2023.

I en tilläggsbeställning specificeras ytterligare deluppdrag. Följande efterfrågas: En statusrapport för Norges ekosystem, en bristanalys av landets nationella mål i relation till det globala ramverket för biologisk mångfald, en översikt över Norges bidrag till vart och ett av ramverkets 23 åtgärdsområden och de fyra övergripande målen, en analys av beredskap att rapportera på de obligatoriska huvudindikatorerna, en bristanalys av pågående åtgärdsarbete inklusive finansieringsbehov samt en separat värdering av såväl mål som tvärgående områden som kan kräva särskilt stora insatser för att Norge ska kunna uppfylla ramverkets krav.